CAN Rapport 123

CANs rapporteringssystem om droger (CRD)

Tendenser första halvåret 2010

Johanna Mietala, Siri Nyström (red)

CAN – en kunskapsbank i drogfrågor
CANs främsta uppgift är att tillhandahålla kunskap om alkohol, narkotika och andra droger. Detta görs bland annat genom biblioteket, trycksaker av olika slag, webbsidor, seminarier, kurser och konferenser.

CAN följer drogutvecklingen
CAN följer utvecklingen av bruk och missbruk av alkohol, narkotika och andra droger. CAN samlar in och sammanställer resultat från undersökningar, statistik och andra data, gör egna undersökningar och utredningar eller ger forskare i uppdrag att göra det.

© Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN)
1:a upplagan, 1:a tryckningen (1–270)
Omslag: Löwenberg Media
ISSN 0283-1198
ISBN 978-91-7278-227-3 (tryck)
URN:NBN:se:can-2010-4 (pdf)

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning
Klara Norra Kyrkogata 34, Box 70412, 107 25 Stockholm
Tel: 08-412 46 00, fax: 08-10 46 41
E-post: can@can.se, hemsida: www.can.se

CANs rapporteringssystem om droger (CRD)

Tendenser första halvåret 2010

Johanna Mietala, Siri Nyström (red)

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning
Rapport nr 123
Stockholm, 2010

Förord

Sedan 1985 har CAN samlat in data om förändringar i missbrukssituationen. Det gjordes inledningsvis två gånger om året via rapportörer i ett 20-tal kommuner. År 2000 kompletterades urvalet och rapportörer tillkom inom alla länspolismyndigheter.

I sin roll som ansvarig myndighet för kontakterna med flera europeiska samarbetsorgan i narkotikafrågor har Statens folkhälsoinstitut behov av tidig information om nya preparat och nya trender i drogutvecklingen. CAN och Statens folkhälsoinstitut har därför gemensamt utvecklat CRD (CANs rapporteringssystem om droger).

Under 2007 såg vi över CRD för att dels göra det mer lätthanterligt och dels få mer kompetenta tolkningar av insamlade data. Detta resulterade i att undersökningen numera begränsas till de 15 största kommunerna. För att få mer kvalificerade kommentarer samarbetar CAN med en kontaktperson i varje kommun. Liksom tidigare samlar CAN in data medan det är kontaktpersonens uppgift att summera situationen i sin egen kommun.

De lokala kontaktpersonerna är välkomna att redovisa/kommentera insamlade kommunuppgifter även på annat sätt än via sin medverkan i denna rapport.

Utöver de 15 största kommunerna deltar, liksom tidigare, en representant från vardera länspolismyndighet. Redovisningen från dessa begränsas till information om narkotikapriser och nya preparat.

Ett led i förändringen av CRD är att datainsamlingarna numera omfattar första respektive andra delen av ett kalenderår. Föreliggande rapport avser drogsituationen första halvåret 2010.

Kontakt har tagits med NADIS (Nätverket för den aktuella drogsituationen i Skandinavien) när det förelegat oklarheter angående nya preparat. NADIS är en samarbetsgrupp som tillkommit på initiativ av Statens folkhälsoinstitut och består av representanter från ett stort antal organ med ansvar inom narkotikaområdet.

Vi tackar alla rapportörer som bidragit med data till rapporten. Vi vill dessutom rikta ett speciellt tack till våra kommunala kontaktpersoner, som hjälpt oss med att uppdatera rapportörslistan, underlättat datainsamlingen och skrivit de lokala summeringarna.

Stockholm i september 2010

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning

Björn Hibell
Direktör

Innehåll

Inledning ... 7
Förändringar ... 7
Genomförande ... 8
Tolkningsproblem ... 8
Rapporter från Sveriges 15 största kommuner ... 10
Borås ... 10
Gävle ... 12
Göteborg ... 14
Helsingborg ... 16
Jönköping ... 17
Linköping ... 20
Lund ... 22
Malmö ... 23
Norrköping ... 25
Stockholm ... 27
Sundsvall ... 29
Umeå ... 31
Uppsala ... 33
Västerås ... 35
Örebro ... 37
Sammanställning av samtliga 15 kommuner ... 38
Nya droger ... 43
Nya preparat ... 43
Nya preparat i enskilda kommuner ... 44
Sammanfattande kommentarer ... 47
Källor ... 49
Bilaga 1: Klassificering av hälsofarlig vara och Klassificering av narkotika ... 50
Bilaga 2: Narkotikaklassade läkemedel ... 51

Inledning

År 1985 fick CAN regeringens uppdrag att följa drogutvecklingen i landet. I uppdraget ingick bland annat att utveckla ett regionalt rapporteringssystem. Målsättningen var att genom rapportörer i ett antal kommuner få en snabbare indikation på förändringar i missbrukssituationen än vad officiell statistik kan ge.

Efter ett beslut fattat av EU 1997 om en gemensam agenda för informationsutbyte, riskutvärdering och kontroll över nya syntetiska droger (Joint Action on the information exchange, risk assessment and the control of new synthetic drugs) ålades samtliga medlemstater att utveckla ett rapporteringssystem för tidig upptäckt av nya syntetiska droger, ett så kallat Early Warning System. År 2005 inkluderades samtliga psykoaktiva droger i denna agenda. För att tillmötesgå detta ombildades CANs rapporteringssystem våren 2000 i samarbete med Statens folkhälsoinstitut.

Syftet med CANs rapporteringssystem om droger (CRD) är att tidigt upptäcka nya preparat och nya sätt att använda befintliga preparat samt att belysa var i landet och i vilka grupper som det sker förändringar i droganvändningen. Inom ramen för CRD-systemet samlas även narkotikapriser in från länspolismyndigheterna för att möjliggöra en uppföljning av prisutvecklingen på narkotika. Narkotikaprisutvecklingen ingår som en del i en separat rapport, senast utgivna är ”Narkotikatillgängligheten i Sverige 1988–2009. En analys av priser och beslag”[1].

Förändringar

Vid starten 1985 ingick 15 kommuner i ett strategiskt urval som bestod av storstäder samt kommuner av olika storlek relativt jämnt fördelade över landet. De tilläggsurval som gjordes senare medförde att 27 kommuner ingick i urvalsramen.

För att öka validiteten och effektiviteten i systemet begränsades urvalet 2008 till de 15 största kommunerna i Sverige. Detta eftersom det stora antalet deltagande kommuner gjort systemet otympligt och medfört svårigheter att tolka lokala data om förändringar i drogsituationen. Det nya urvalet är inte riksrepresentativt, men resultaten kan ändå, i motsats till tidigare, ses som representativa för någonting, det vill säga Sveriges 15 största kommuner.

CAN inledde även i samband med denna urvalsbegränsning ett samarbete med en väl förankrad aktör i var och en av de femton kommunerna, oftast den lokala drogsamordnaren. Detta eftersom vi anser att en person med lokal kännedom har större möjlighet att tolka lokala data och ge en samlad bild av utvecklingen i de deltagande kommunerna än en person som sammanställer samma material centralt, utan inblick i den lokala situationen i respektive kommun.

Detta innebär att CAN för närvarande sköter datainsamlingen och databearbetningen som sedan den lokala kontaktpersonen får ta del av i form av ett underlag med uppgiftslämnarnas enkätsvar. Därefter gör den lokala kontaktpersonen en kort och översiktligt summering av resultaten som redovisas här som lokala rapporter. De lokala kontaktpersonerna har i sin tur möjlighet att kontakta sin kommuns uppgiftslämnare för att följa upp eller inhämta kompletterande information kring ofullständiga eller oklara svar.

Under 2008 ändrades även rapporteringsperioderna i CRD som tidigare varit oktober-mars och april-september. Numera har rapporteringsperioden justerats till att gälla halvårsvis. Denna insamling avser perioden januari-juni 2010 och den förra insamlingen, perioden juli-december 2009.

[1] Guttormsson U (2010).

Antalet uppgiftslämnare i kommunerna ligger sedan förändringarna på omkring 140 stycken. Dessa personer är främst verksamma inom socialtjänsten, sjukvården, polisen, frivård/kriminalvård och frivilligorganisationer. Svarsprocenten brukar uppgå till ca 80 procent.

Genomförande

Undersökningen består av två olika datainsamlingar; en till rapportörer i de 15 största kommunerna och en till landets 21 länspolismyndigheter.

Uppgifterna från kommunerna samlas in genom att ett antal rapportörer besvarar en enkät som berör eventuella förändringar i användningen och tillgången av olika preparat under en sexmånadersperiod. Dessutom innefattar enkäten öppna frågor om eventuella förändringar i grupper som använder droger, förändringar i missbruksmönster samt en fråga om några nya droger förekommit. Rapportörerna uppmanas att endast lämna uppgifter utifrån kunskaper de fått genom sitt arbete på orten eller i regionen.

Datainsamlingen i kommunerna genomförs som en webbenkät och samlades in under perioden 8 juni till 2 juli. Fem rapportörer fick efter önskemål enkäten per post. Svaren skulle sändas till CAN senast två veckor efter utskick och därefter skickades en påminnelse ut per e-post och i de kommuner där svarsfrekvensen var ovanligt låg kontaktades de lokala kontaktpersonerna för att uppmana uppgiftslämnarna att besvara enkäten.

Totalt skickades 139 enkäter ut till uppgiftslämnare i de 15 kommunerna. Tre personer togs i efterhand bort från urvalet eftersom personerna var på tjänstledighet under den aktuella rapporteringsperioden och inte borde ha varit inkluderade i datainsamlingen från början.

107 av 136 enkäter besvarades och gav således en svarsprocent på 79 procent. Anledningen till bortfallet på 29 rapportörer berodde bland annat på att rapportörerna ansåg sig ha bristande informationsunderlag för att fylla i enkäten vid tillfället, för hög arbetsbelastning och tidsbrist.

När datainsamlingen avslutades skickades svaren till kontaktpersonen för respektive kommun. Dessa sammanställde resultaten under förutbestämda rubriker och gavs då även tillfälle att ge sammanfattande kommentarer för kommunen, vilket framgår som sista underrubrik i de lokala rapporterna.

Datainsamlingen från landets länspolismyndigheter sker genom en enkät som endast innehåller frågor om narkotikapriser och nya droger. Fram tills detta halvårs insamling har enkäten skickats ut per post men samlas från och med detta halvår huvudsakligen in som webbenkät. Omkring hälften av personerna besvarade dock enkäten postalt även denna gång på grund av problem med webbenkätverktyget. Frågeformulären skickades ut den 8 juni och samtliga 21 uppgiftslämnare besvarade enkäten, svarsprocenten blev således 100 procent.

Tolkningsproblem

En sammanvägning av bedömningar som gäller förändringar i missbruk och tillgång av olika preparat kan vara problematisk på grund av hur uppgiftslämnarna skiljer sig åt i sina bedömningar. Två aspekter av denna problematik som är viktiga att ta upp är vad för sorts verksamhet som uppgiftslämnarna gör sin bedömning utifrån och vad de grundar sina upplevelser av en ökning respektive minskning på.

Det först nämnda tolkningsproblemet beror på att olika uppgiftslämnare i en kommun täcker olika delar av kommunens verksamhet. En uppgiftslämnare kan tänkas göra en bedömning utgående från läget i ett begränsat område, till exempel klienter inom en frivilligorganisation, ett socialdistrikt eller en grupp dömda till skyddstillsyn att jämföras med andra som bedömt ett mer omfattande område på orten.

Ett annat tolkningsproblem som uppstår är hur själva uppgiftslämnarna upplever en ökning eller minskning av missbruket. Vid tolkningen av svaren är det därför viktigt att hålla i minnet att frågorna är formulerade för att belysa förändringar och inte omfattning av missbruket. För en kommun där ett

preparat knappt förekommit tidigare kan en ökning från en till sex missbrukare upplevas som stor, medan en ökning av antalet missbrukare av ett vanligare preparat från 100 till 120 inte upplevs som lika stor. Svaret ”oförändrat” kan betyda att det varit en ökning fram till förra mätningen och att missbruket legat kvar på samma höga nivå sedan dess. Det kan även betyda att det var en minskning i förra undersökningen och att situationen på så vis är oförändrad. Undersökningen syftar således inte till att mäta nivån på missbruket och inte heller utvecklingen över tid utan endast förändringen i drogsituationen från ett halvår till ett annat.

När det gäller redovisade förändringar föreligger sannolikt en risk för överrapportering av ökningar. Ett skäl är att det sannolikt är mer påtagligt när ett ovanligt preparat blir vanligare än när ett mer frekvent preparat börjar användas i mindre omfattning. Ett annat skäl är att det ibland kan vara svårt att anpassa bedömningen till just de sex månader som undersökningen avser. Ytterligare en aspekt är påståenden och rykten om missbruk som media ofta behandlar i termer av ökningar och risken att uppgiftslämnare påverkats av detta i sina svar för den aktuella perioden.

CRD ska ses som ett komplement till andra informationskällor, t ex regionala och nationella kartläggningar, de reguljära skolundersökningarna, andra drogvaneundersökningar samt statistik från polis, tull och övrigt rättsväsende. Eftersom data samlas in var sjätte månad från personer och institutioner som har stora kontaktytor, bör dock möjligheten att hitta tidiga indikationer på förändrade missbruksmönster eller nya preparat vara god.

Rapporter från Sveriges 15 största kommuner

De lokala rapporterna som följer är skrivna av CRDs lokala kontaktpersoner med lokalkännedom i varje kommun och är sammanställningar som gjorts utifrån materialet som samlats in från de 107 uppgiftslämnarna.

Under rubrikerna *Användningen* och *Tillgången* beskrivs förändringen i drogsituationen i den aktuella kommunen vad gäller antalet personer som använder olika typer av droger och tillgången på dessa. *Förändring av missbruket i vissa grupper* berör förändring som skett i missbruket inom olika grupper i samhället, såsom i olika ålders-, etniska, sociala grupper eller i könsfördelningen. *Förändringar i missbruksmönstret* behandlar följaktligen förändring i kombinationen av droger som missbrukas eller förändrat intagningssätt av en viss drog. Under de två följande rubrikerna sammanställs uppgifter om *Nya droger* och *Förändrat arbete med narkotika*. *Övriga kommentarer från uppgiftslämnare* innefattar uppgifter som kommit in från uppgiftslämnarna som anses viktiga att ta med i rapporten men som inte passar in under övriga rubriker. Slutligen har den lokala kontaktpersonen möjlighet att ge *sammanfattande kommentarer* kring drogsituationen i kommunen, lyfta fram någon aspekt i den lokala rapporten och/eller ge reflektioner kring detta halvårs rapportering.

Borås

Åsa Skytt

Antal utskickade enkäter: 4
Antal besvarade enkäter: 3

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

En av tre respondenter har uppgett att användningen av följande fem droger har ökat i Borås: cannabis, kokain, kat, LSD och anabola steroider.

Ingen av respondenterna har uppgett att användningen av någon drog har minskat, dock har två av tre respondenter uppgett att de inte vet om användningen av heroin och sniffning förändrats.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Tillgången på hasch, marijuana, kokain, kat, anabola steroider och svartsprit uppges ha ökat, men ingen drog uppges ha minskat. Avseende brunt och vitt heroin uppger dock två eller tre respondenter att de inte vet om det skett någon förändring i tillgången.

Förändringar av missbruket i vissa grupper

Två respondenter uppger att det inte skett några förändringar i narkotikamissbruket hos några särskilda grupper, medan en respondent uppgett att denne inte vet. Samtliga respondenter uppger att alkoholmissbruket inte förändrats hos några särskilda grupper under första halvåret 2010.

Förändringar i missbruksmönstret

Två respondenter uppger att det inte skett några förändringar och den tredje uppger att den inte vet.

Nya droger
Inga nya droger har rapporterats.

Förändrat arbete med narkotika
Inga förändringar i arbetssättet har rapporterats.

Övrigt
Det har flyttat in många somalier i Borås, vilket bidragit till att missbruket av kat har ökat. Kokainet har ökat, främst på krogarna och bland ungdomarna, uppger polisens gatulangningsgrupp.

Gävle

Johnny Gustafsson

Antal utskickade enkäter: 7
Antal besvarade enkäter: 6

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

De flesta uppgiftslämnarna uppger att missbruket av alkohol bland ungdomarna under 19 år ej har förändrats under första halvåret 2010, medan en uppger att det ökat.

Samtliga uppgiftslämnare uppger att det tunga missbruket inte har förändrats medan två av uppgiftslämnarna uppger att det tillfälliga narkotikamissbruket har ökat. En uppgiftslämnare uppger att det regelbundna missbruket ökat medan de övriga inte upplever någon förändring.

Två uppgiftslämnare uppger att antalet personer som använder cannabis har ökat. För övriga preparat uppger uppgiftslämnarna att det inte är någon större förändring under våren 2010.

Användningen av subutex och metadon säger en uppgiftslämnare att det har minskat medan en annan säger att det ökat. En uppgiftslämnare upplever att de olika nätdrogerna har ökat.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Två uppgiftslämnare upplever att tillgången av marijuana har ökat medan en uppgiftslämnare vardera upplever en ökning av tillgången på hasch, vitt heroin, amfetamin, kokain, subutex och metadon.

En uppgiftslämnare upplever att svartsprit har minskat och en uppgiftslämnare upplever att det har blivit en minskning av amfetamin, subutex och anabola steroider.

Förändring av missbruk i vissa grupper

Både när det gäller narkotikamissbruket och alkoholmissbruket har det inte rapporteras om några förändringar av missbruket i vissa grupper.

Förändringar i missbruksmönstret

En uppgiftslämnare uppger att det har blivit en ökning av kombinationer av nätdroger medan de övriga inte kan se någon förändring.

Nya droger

En uppgiftslämnare uppger mefedron som ny drog. Intagningssättet av preparatet är via injektion, snortas (genom näsan) eller sväljs. Det är framförallt ungdomar som använder detta och preparatet uppger ha en centralstimulerande effekt.

Förändrat arbete med narkotika

En uppgiftslämnare uppger att det har anställts fyra fältassistenter som skall arbeta ute på fältet, samarbete med skolor och fritidsgårdar med bland annat förebyggande arbete och information. Två socionomer har anställts för att arbeta i skolorna efter Örebromodellen (tidig upptäckt).

Polisens uppgiftslämnare uppger att gatulagningsgruppen (två poliser) har varit kommenderade till roteln grova brott månaden innan semestern. Detta innebär att ingen polis jobbar specifikt mot narkotika under senvåren och sommaren i Gävle.

En uppgiftslämnare uppger att fler anhöriga har kontaktat Föräldraföreningen mot narkotika (FMN) och behovet av stödsamtal har ökat. FMN har nu fler rådgivare.

Övriga kommentarer från uppgiftslämnare

Polisens uppgiftslämnare uppger att när polisens gatulagningsgrupp får jobba med traditionellt störningsarbete så märker dom att missbrukarna blir störda av detta och blir mer försiktiga och gömmer narkotikan mer sofistikerat.

Sammanfattande kommentarer för kommunen

Det är av största vikt att kommunen fortsätter att prioritera det förebyggande arbetet. Kommunen har anställt fyra fältassistenter samt två socionomer under våren 2010 som skall arbeta drogförebyggande. En viktig samarbetspart i det drogförebyggande arbetet är polisen och där ser jag med stor oro bristen på poliser ute på fältet. Vi har en gatulagningsgrupp (två poliser) som skall arbeta i hela Gästrikland men ofta är utlånad till annan verksamhet samt en ungdomspolis som är underbemannad så man hinner inte arbeta på fältet. Denna brist ser jag som det viktigaste arbetet att förändra under hösten.

Ett fortsatt bra samarbete med landstinget är viktigt för att inte olika preparat från opiatprogrammet läcker ut på marknaden.

Vi bör bli bättre på kunskapen kring nätdroger och hur vi skall lösa detta.

Göteborg

Annelie Petersson

Antal utskickade enkäter: 17
Antal besvarade enkäter: 14

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Tolv av fjorton respondenter anger det tunga narkotikamissbruket som oförändrat. Elva respondenter anger det regelbundna narkotikamissbruket som oförändrat, två ser en ökning.

Merparten av respondenterna uppger att missbrukssituationen av de olika drogerna är oförändrad. Fem av fjorton respondenter anger emellertid att cannabismissbruket ökar, åtta upplever missbruket som oförändrat.

Fyra ser en ökning av det tillfälliga narkotikamissbruket.

Fyra ser en ökning av missbruk av lugnande medel och sömnmedel.

Tre respondenter ser en minskning av GHB, någon uppger en ökning medan merparten anger situationen som oförändrad.

Två uppgiftslämnare ser en ökning av antalet personer som använder skunk under första halvåret 2010.

En uppgiftslämnare uppger en ökning av antalet personer som injicerar substansen metylfenidat (Ritalin).

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Tillgången på de flesta droger anges oförändrad. Fyra respondenter menar dock att tillgången på bensodiazepiner ökar. Tre ser en ökad tillgång på hasch.

Situationen avseende kat är oklar, nio respondenter uppger att de saknar vetskap om förekomsten. Två respondenter ser kat i sin arbetsvardag, båda uppger missbruket som oförändrat.

Tre respondenter ser en minskad tillgång på ecstasy.

En uppgiftslämnare ser en ökning av tillgången på substanserna zopiklon (sömnmedel) och metylfenidat (Ritalin). En uppgiftslämnare uppger en ökad tillgång på skunk. En uppgiftslämnare uppger att tillgången på metamfetamin har ökat och någon ser en ökning i tillgången av spice under första halvåret 2010.

Förändring av missbruket i vissa grupper

Fler ungdomar i åldern 13–15 år testar skunk i större utsträckning än tidigare, främst killar, anger en av respondenterna.

Sju uppgiftslämnare rapporterar narkotikamissbruket i specifika grupper som oförändrat. Sex uppgiftslämnare saknar uppfattning.

Förändring av alkoholmissbruket

Patientgruppen som står på metadon eller buprenorfin förefaller dricka alkohol i större utsträckning, enligt en av respondenterna.

Många ungdomar debuterar i tidigare ålder, menar en av respondenterna. Unga flickor dricker större mängder enligt flera respondenter.

Sex uppgiftslämnare svarar att det inte skett några förändringar i alkoholmissbruket i specifika grupper. Fem uppgiftslämnare saknar uppfattning huruvida det skett några förändringar.

Förändring i missbruksmönstret

Fler patienter vittnar om illegal läkemedelsanvändning, enligt en av respondenterna. Någon ser en ökning i injektionsmissbruk av metylfenidat.

Nio uppgiftslämnare svarar att det inte skett någon förändring i missbruksmönstret och tre uppgiftslämnare saknar uppfattning om huruvida det skett några förändringar i missbruksmönstret.

Nya droger

De grupper som tidigare använt sig av skunk har i stor utsträckning övergått till spice, enligt en uppgiftslämnare. Respondenten misstänker att anledningen är svårigheten att spåra missbruk av spice via urinprov.

Förändrat arbete med narkotika

All akutpsykiatri i Göteborg har flyttat till Östra sjukhuset. Nu finns således ingen akutmottagning kvar på Sahlgrenska sjukhuset eller Mölndals sjukhus. Omorganisationen har förändrat arbetet, uppger en av respondenterna.

Stora omorganisationer i kommunen har inneburit att patienterna får olika mycket hjälp beroende på var i kommunen de bor, enligt en av respondenterna. Samverkan har försvårats när resurserna i kommunen stramas åt.

Övriga kommentarer från uppgiftslämnarna

En av respondenterna ser en ökning av diverse nätdroger bland yngre.

Unga som missbrukat mefedron går i större utsträckning över till tyngre droger som kokain och amfetamin, menar en respondent.

En respondent uppger att flera patienter vittnar om nätförsäljning av preparat som försvårar analys av flera olika droger.

En respondent uppger att fler patienter läggs in på abstinensavdelningen till följd av skunk- och spicemissbruk.

Helsingborg

Gunilla Olsson

Antal utskickade enkäter: 7
Antal besvarade enkäter: 7

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Det första halvåret under 2010 visar överlag inte på några större förändringar.

Antalet personer som använder cannabis och/eller missbrukar tillfälligt har ökat enligt två av uppgiftslämnarna. I övrigt bedömer man att drogsituationen är relativt oförändrad. Liksom tidigare vet man i stort sett inte om det skett förändringar av antalet personer som missbrukar kat, LSD och AAS. GHB förekommer inte enligt tre uppgiftslämnare.

Vad det gäller alkohol rapporterar sex av sju uppgiftslämnare att antalet som missbrukar denna vara är oförändrad.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Sex uppgiftslämnare rapporterar att tillgången på hasch är oförändrad.

Tillgången på kokain har återigen ökat enligt två av uppgiftslämnarna, vilket även rapporterades förra halvåret.

När de gäller ecstasy, kat, LSD, GHB, AAS och till vissa delar bensodiazepiner och svartsprit känner inte merparten av uppgiftslämnarna till om tillgången ökat eller minskat.

Förändring av missbruket i vissa grupper

Merparten av rapportörerna uppger att det inte skett – eller att de inte känner till – några förändringar av missbruket av vare sig alkohol eller narkotika i vissa grupper i Helsingborg.

Förändringar i missbruksmönstret

Det förekommer inga kända förändringar i missbruksmönstret enligt uppgiftslämnarna.

Nya droger

En uppgiftslämnare uppger att en internetdrog, svamp, förekommer som en ny drog bland ungdomar.

Förändrat arbete med narkotika

Socialtjänstens missbruksvård för vuxna har omorganiserats och delats upp i en utrednings- och en stöd/behandlingsgrupp.

Övriga kommentarer från uppgiftslämnarna

Tendensen att många unga röker hasch verkar kvarstå, likaså förekomsten av Mefedron.

En uppgiftslämnare rapporterar om en företeelse som kommit tillbaka – ett flertal ungdomar som har sniffat tändargas.

Sammanfattande kommentarer för kommunen

Detta halvårs uppgifter visar inte på några större förändringar sedan förra rapporteringen. Kokain ter sig däremot fortfarande vara en drog på uppgång bland ungt festfolk, i synnerhet män.

Liksom tidigare rapporterar uppgiftslämnarna i stort sett inte om missbruk av preparat som AAS, kat, LSD, ecstasy och till viss del GHB. Det är oklart om respondenterna överlag faktiskt kommer i kontakt med missbruk av dessa preparat, vilket kanske även påverkar i vilken utsträckning de tar reda på om missbruk förekommer.

Jönköping

Marie Gustafsson

Antal utskickade enkäter: 8
Antal besvarade enkäter: 6

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Två av sex respondenter anser att de ser en ökning av det tillfälliga narkotikamissbruket. Även regelbundet narkotikamissbruk bedöms har ökat. En av sex uppgiftslämnare uppger detta. Tungt narkotikamissbruk bedöms ligga på en oförändrad nivå.

Missbruket av amfetamin och heroin bedöms vara oförändrat under den senaste 6-månadersperioden. Detta gäller både injicering och rökning samt användandet på annat sätt. Tre respektive fyra av respondenterna anser att användningen är oförändrad, resten uppger att de inte vet. Även sniffning tycks ligga på en oförändrad nivå. Samma bedömning gäller för missbruk av alkohol, där fyra av sex svarar att ingen förändring skett. De resterande två uppger att de inte vet.

Man ser en liten ökning i missbruket av sömnmedel/lugnande medel och anabola steroider (AAS). En uppgiftslämnare uppger detta. Gällande användandet av kokain och cannabis så uppger två uppgiftslämnare att en ökning har skett under de 6 senaste månaderna.

Den drog som anses har ökat mest de senaste 6 månaderna är kat. Fem av sex respondenter uppger att användandet har ökat. Övriga anser att ingen förändring skett.

En uppgiftslämnare rapporterar om en ökning i användandet av antalet personer som använder katinoner och syntetiska cannabinoider under första halvåret 2010. En annan uppgiftslämnare rapporterar en ökning av antalet personer som använder ”opioider av olika slag” i Jönköping.

När det gäller LSD och GHB så uppger en respondent att dessa ej har förekommit, en svarar att man ser en minskning gällande GHB och resten uppger att man anser att användandet ligger på en oförändrad nivå.

Användandet av ecstasy ser ut att ha minskat. Två av respondenterna uppger att de ser en minskning av användandet av ecstasy. Två svarar att man inte ser någon förändring och resterande svarar att de inte vet hur förändringar i användandet ser ut. Även ungdomar (<19 år) som regelbundet berusar sig ser ut att ha minskat något. En uppgiftslämnare uppger detta medan resterande svarar att man inte vet eller att ingen förändring har skett.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Den drog där tillgången verkar ha ökat mest är tillgången på kat. Fem av sex respondenter uppger att tillgången har ökat mest av alla droger under den senaste 6-månadersperioden. Man ser en liten ökning gällande tillgången på hasch, marijuana och bensodiazepiner. En respondent anser detta. Även anabola steroider och brunt heroin visar på en liten tillgångsökning.

Utöver detta uppger en respondent att tillgången på ”nya cannabinoider legala, metamfetamin, internetbeställda droger” och Lyrica har ökat under första halvåret 2010.

Ecstasy, GHB och LSD visar på en mindre ökning. Två uppgiftslämnare har svarat att man ser en minskning av ecstasy och GHB medan en uppgiftslämnare har rapporterat om en minskad tillgång på LSD. Resterande har svarat att de inte vet.

Fem av sex respondenter uppger att man inte ser någon förändring i tillgången på amfetamin, kokain och svartsprit. När det gäller vitt heroin så uppger tre uppgiftslämnare att ingen förändring skett, övriga tre uppger att man inte vet om tillgången har ökat eller minskat.

Förändringar av missbruket i vissa grupper

En uppgiftslämnare svarar att förändringar skett i vissa sociala grupper. Fortsatt ökning av centralstimulerande, företrädesvis kokain, bland socialt etablerade unga vuxna ca 20 år uppåt och steroider bland de unga vuxna männen ålder 15–30 år.

En uppgiftslämnare ser förändringar i vissa etniska grupper, framförallt hos somalier där missbruket av kat har ökat kraftigt.

En uppgiftslämnare uppger att förändringar skett i könsfördelningen med en tendens till ökning bland kvinnor som använder narkotika.

Två uppgiftslämnare rapporterar att det inte skett några förändringar i narkotikamissbruket i några särskilda grupper på orten under första halvåret 2010 och en uppgiftslämnare vet ej om det skett några förändringar.

Fyra uppgiftslämnare svarar att det inte skett några förändringar i alkoholmissbruket hos några särskilda grupper på orten och två uppgiftslämnare vet ej om det skett några förändringar alls.

Förändringar i missbruksmönstret

En uppgiftslämnare uppger att man ser en fortsatt blandning av t ex alkohol + buprenorfin + benso + internetdroger.

En uppgiftslämnare svarar att det är vanligare att amfetaminmissbrukare även missbrukar alkohol till viss del.

Tre uppgiftslämnare svarar att det inte skett någon förändring i missbruksmönstret under det första halvåret 2010 och en uppgiftslämnare vet ej om det skett några förändringar.

Nya droger

En uppgiftslämnare uppger följande nya droger:

Metylon. Utseendet uppges som gult pulver. Intagningssättet: oralt. Användargruppen: drygt 20 år gammal, blandmissbrukare med opioider som huvuddrog. Observerade effekter: som mefedrone, metedrone, CS, lite "trippig".

Bonzai. Utseende: växtpinne. Intagningssättet: röks. Användargruppen: tonåringar. Observerade effekter: syntestisk cannabinoid.

Krypton. Inga övriga uppgifter anges om krypton.

Förändrat arbete med narkotika

En uppgiftslämnare svarar att man har fortsatt med "nätverkande" och gemensam utbildning över förvaltnings och myndighetsgränser.

En uppgiftslämnare uppger att det inte har skett någon förändring avseende ändrade prioriteringar, omorganisation m m men de har under våren deltagit i såväl interna som vid externa informations- och utbildningstillfällen avseende narkotika, bl a en drogkonferens om "nya droger" liksom information om läkemedelsassisterad behandling vid opiatberoende. Det har bidragit till ökad kunskap inom området. Arbetsplatsen har också en representant i ett lokalt nätverk kring droger.

Övriga kommentarer från uppgiftslämnarna

En uppgiftslämnare uppger följande:

Uppgift från en klient att det under våren förekommit "extra starkt" amfetamin.

Kommentar till tidigare fråga avseende kat: En ökning kan antas. Under våren har det varit flera större tillslag av kat.

Ej egna iakttagelser men genom det lokala nätverket har vi fått kännedom om att det bland ungdomar förekommer många nya droger som införskaffas via internet.

En uppgiftslämnare uppger att det skett ett flertal överdoser under våren p g a opiater/opioider (troligtvis i kombination med annat) varav ett antal med dödlig utgång.

En uppgiftslämnare svarar att det finns en påtaglig ökning av anmälda ärenden till socialtjänsten, avseende ungdomar som använt narkotika.

Linköping

Ulla Andersson

Antal utskickade enkäter: 8
Antal besvarade enkäter: 6

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Tre uppgiftslämnare har rapporterat om en ökning av regelbundet narkotikamissbruk, två har rapporterat om en ökning av tungt narkotikamissbruk och två har rapporterat om en ökning av tillfälligt narkotikamissbruk.

De droger som uppges ha ökat mest under de senaste sex månaderna är cannabis och heroin, både avseende rökning och injicering av heroin, där två av rapportörerna uppger att användandet har ökat. En uppgiftslämnare rapporterar en ökning av antalet personer som använder, ”olika typer av internetdroger, som avlöser varandra efter att de narkotikaklassas”. En uppgiftslämnare rapporterar om en ökning av antalet personer som använder tramadol, buprenorfin, metedron och MDPV.

Missbruk av amfetamin verkar ligga på en oförändrad nivå, likaså gäller det kokain och ecstasy.

Två uppgiftslämnare rapporterar om en ökning av missbruk av alkohol bland ungdomar men även bland vuxna.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

När det gäller förändring av tillgång på droger uppger två rapportörer en ökning av bensodiazepiner. Det rapporteras även om en ökning av hasch och marijuana från en rapportör samt att polisen rapporterar om en ökning av brunt heroin.

I övrigt uppger rapportörerna att de inte vet eller att ingen förändring har skett avseende tillgången av droger, om den har ökat eller minskat under de senaste sex månaderna.

Förändring av missbruket i vissa grupper

Beroendekliniken rapporterar om en förändring i vissa etniska grupper, där unga män regelbundet röker heroin. Polisen rapporterar om att internetdrogerna har blivit populära i vissa sociala grupper och spridits bland personer som besöker klubbar och diskotek.

Tre uppgiftslämnare rapporterar att det inte skett några förändringar i narkotikamissbruket i några särskilda grupper i regionen under första halvåret 2010 och en uppgiftslämnare vet ej om det skett någon förändring.

Två rapportörer uppger en ökning av yngre som missbrukar alkohol och unga flickor uppges dricka stora mängder alkohol.

Övriga uppgiftslämnare svarar att det inte skett några förändringar i alkoholmissbruket hos några särskilda grupper på orten eller att de inte vet om det skett några förändringar.

Förändring i missbruksmönstret

En rapportör uppger att det är färre som injicerar.

Tre uppgiftslämnare svarar att det inte skett någon förändring i missbruksmönstret under det första halvåret 2010 och två uppgiftslämnare vet ej om det skett några förändringar.

Nya droger

Inga uppgiftslämnare från Linköping har några nya droger att rapportera avseende första halvåret 2010.

Förändrat arbete med narkotika

Det har inte skett någon förändring i arbetet inom narkotikaområdet i Linköping under det senaste halvåret.

Sammanfattande kommentarer för kommunen

Rapporteringen för första halvåret 2010 visar på samma tendenser som rapporterats vid tidigare CRD-rapporter, vilket är en ökning av användandet av cannabis, heroin och även av internetdroger. När det gäller alkoholmissbruk är det en ökning bland yngre som missbrukar alkohol och då företrädesvis bland unga flickor.

Lund

Felix Ekman och Annica Dahl

Antal utskickade enkäter: 5
Antal besvarade enkäter: 3

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Respondenterna från Lunds kommun har oftast uppgett att det inte skett någon förändring eller att de inte känner till någon förändring under perioden. En av respondenterna anser att det skett en ökning av antalet personer med tillfälligt narkotikamissbruk samt användande av cannabis och kokain. En av respondenterna anser också att det skett en ökning av ungdomar (<19 år) som regelbundet berusar sig. En respondent anser vidare att det skett en ökning av antalet personer som använder spice och MDPV under första halvåret 2010. En av respondenterna svarar att det skett en minskning av antalet personer som använder ecstasy.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Två respondenter anger att det inte skett någon förändring när det gäller brunt heroin och amfetamin. En svarande uppger en ökning av tillgången på hasch, marijuana, kokain och bensodiazepiner under perioden. Samtliga uppgiftslämnare rapporterar ”vet ej” när det gäller kat, GHB och anabola steroider. En uppgiftslämnare uppger även en fortsatt ökning av droger beställda på Internet.

Förändring av missbruket i vissa grupper

Två respondenter uppger att det skett förändringar i narkotikamissbruket inom vissa åldersgrupper. En respondent uppger att det i ungdomsgruppen skett ett ökat experimenterande med allehanda nätdroger, som exempel nämns spice och MDPV. Användandet av cannabis upplevs som fortsatt högt och det framkommer allt oftare uppgifter om att en del ungdomar själva säljer.

Även när det gäller alkohol har två respondenter uppfattningen att det skett förändringar i vissa åldersgrupper. Inom ungdomsgruppen har ett ökat blandmissbruk av narkotika, nätdroger och stora mängder alkohol observerats. Ungdomar (<21 år) konsumerar mer alkohol och det sker i lägre åldrar, liksom under förra halvåret.

Förändringar i missbruksmönstret

Två av de tillfrågade uppger att det inte har skett förändringar i missbruksmönstret under det senaste halvåret. En respondent vet ej om missbruksmönstret förändrats.

Nya droger

Ingen av respondenterna från Lunds kommun har några nya droger att rapportera första halvåret 2010.

Övriga kommentarer från uppgiftslämnare

Socialsekreterare hos polisen rapporterar fortsatt stor tillgång på cannabis och alkohol för ungdomar. Cannabis upplevs som lättillgängligt bland ungdomar och många provar på. En uppgiftslämnare tycker sig förstå att det finns tillgång till preparat på marknaden som ännu inte är narkotikaklassat. Preparatens namn är ännu okända.

Sammanfattande kommentarer för kommunen

En reflektion kan vara att tillgängligheten på ”nätdroger”, vare sig de är narkotikaklassade eller ej, kan vara en viktig inkörsport till ökat experimenterande med droger bland unga. Den ökande tillgången till hasch, marijuana och kokain är oroande i sammanhanget.

Malmö

Christina Holmquist

Antal utskickade enkäter: 5
Antal besvarade enkäter: 5

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Uppgiftslämnarna i Malmö uppger i huvudsak att det inte skett någon förändring gällande tungt, regelbundet eller tillfälligt narkotikamissbruk. En av uppgiftslämnarna uppger dock att både det regelbundna och tillfälliga narkotikamissbruket har ökat sedan föregående rapporteringsperiod.

Den drog som flest uppgiftslämnare, 3 personer, uppger har ökat i användning är cannabis. Därutöver har två uppgiftslämnare sett en ökning av kokain, kat respektive missbruk av alkohol. En annan uppgiftslämnare uppger en ökning av injicering av heroin. Det är samma uppgiftslämnare som förra rapporteringen uppgav en minskning av injicering av heroin. En uppgiftslämnare uppger en ökning av ungdomar under 19 år som regelbundet berusar sig. Dessutom har en uppgiftslämnare sett en ökning av antalet personer som använder MDPV (monkey dust) och LSA.

Den minskning i droganvändning som rapporterats gäller LSD, GHB respektive anabola steroider. Det är en person som rapporterat minskning av dessa preparat.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Den förändring i tillgången som rapporterats gäller amfetamin och kat där två uppgiftslämnare sett en ökning. Enskilda uppgiftslämnare har dessutom sett en ökning av tillgången på hasch, kokain, bensodiazepiner samt metamfetamin. En av uppgiftslämnarna uppger att syntetiska droger såsom LSA, monkey dust och spice verkar vara på uppgång bland 16–19-åringar.

Den minskning i tillgången som rapporterats gäller ecstasy, LSD, GHB samt brunt heroin. Det är en uppgiftslämnare som rapporterat minskning av dessa preparat.

Förändring av missbruket i vissa grupper

Förändring av narkotikamissbruket för särskilda grupper har noterats av en uppgiftslämnare. För personer som använder amfetamin och heroin regelbundet har uppgiftslämnaren sett en ökning av användandet av illegalt metadon/subutex.

Beträffande alkoholmissbruket i vissa grupper har en uppgiftslämnare sett en ökning av alkoholmissbruk hos yngre tjejer samt att yngre personer i större utsträckning berusar sig under sommarhalvåret. Utöver detta har en annan uppgiftslämnare sett en ökad alkoholkonsumtion hos personer som använder heroin och amfetamin regelbundet.

Förändring i missbruksmönstret

Precis som förra rapporteringsperioden uppger en uppgiftslämnare att antalet personer som injicerar kokain fortsätter att öka något. Dessutom börjar det bli vanligare att unga injektionsmissbrukare har testat flera olika ”nätdroger”.

Nya droger

En uppgiftslämnare uppger att monkey dust, MDPV är en för dem ny drog. Intagningssättet är oralt och drogen uppges ge ett amfetaminliknande rus med starka paranoida inslag och psykosnära upplevelser. Används av yngre personer mellan 16–19 år som experimenterar med olika droger.

Förändrat arbete med narkotika

Det har inte rapporterats någon förändring i arbetet med narkotika.

Sammanfattande kommentarer för kommunen

Malmö har denna rapporteringsperiod valt att minska antalet uppgiftslämnare till 5 stycken mot tidigare 19. Anledningen till detta är att flertalet av de tidigare uppgiftslämnarna inte upplevde att de hade tillräcklig eller aktuell information för att kunna besvara frågorna i denna rapport och att svaren därmed blev godtyckliga. De fem uppgiftslämnare som nu besvarar enkäten arbetar med stadsdelsövergripande verksamheter inom socialtjänst, sjukvård och polis.

En informant har uppmärksammat en ökning av injicering av heroin under perioden, samtidigt har tillgången på vitt heroin inte ökat. Ökning av injicering kan istället ha ett samband med att tillgången på brunt heroin (rökheroin) minskat under perioden. När tillgången på rökheroin minskar kan detta bidra till att fler personer börjar att även/istället injicera.

Norrköping

Christina Söderberg

Antal utskickade enkäter: 4
Antal besvarade enkäter: 4

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Två personer uppger att cannabisanvändningen ökat det senaste halvåret. Enstaka uppgiftslämnare har sett ökning också vad gäller rökheroin, kokain, sömn/lungnande medel och AAS. En respondent har rapporterat en ökning av antalet personer som använder Mefedron under första halvåret 2010.

Två uppgiftslämnare rapporterar även en ökning i antal personer som använder MDPV och en annan respondent rapporterar en ökning av antalet personer som använder Tramadol, Lyrica och ”olika bensoliknande nätdroger s k "ryss-skot" A 5”.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Två personer har sett en ökad tillgång på bensodiazepiner. I övrigt uppger enstaka respondenter att cannabis, heroin, kokain och AAS ökat.

Förändring av missbruket i vissa grupper

En uppgiftslämnare har sett en förändring i vissa åldersgrupper och i könsfördelningen: Cannabis ökar i åldersgruppen upp till 24 år, amfetamin i gruppen 20–24 år, heroin samt bensodiazepiner och olika nätdroger ökar något i gruppen från 25 år och äldre.

En annan person har sett förändringar i vissa åldersgrupper: Fortfarande ungdomar födda i slutet av 80-talet och i början av 90-talet. Komplicerade tablettmissbruk där Xanor och cannabis dominerar.

En respondent svarar att de inte skett några förändringar i alkoholmissbruket hos några särskilda grupper på orten.

Berusningsdrickandet bland unga har minskat ytterligare, liksom polariseringen. Fler unga helnyktra och en grupp med riskfylld alkoholkonsumtion.

Förändringar i missbruksmönstret

En uppgiftslämnare har sett tendens till att blanda cannabis, alkohol och kokain som "festdroger". En annan uppger att ungdomar berättat att de tänder av på t ex Subutex med hjälp av Tramodol. Nytt är att man missbrukar Lyrica och överdoser preparatet.

Två uppgiftslämnare i Norrköpings kommun svarar att det inte vet om det skett några förändringar i missbrukmönstret på orten/i regionen.

Nya droger

En ny drog som uppgiftslämnarna uppger kallas Jamaica. Uppgiftslämnaren vet inget mer om drogen.

En annan är Lyrica som har utseendet vit kapsel och intagningssätt uppges vara oralt. Användargruppen uppges vara ungdomar. Under observerade effekter uppges ”skakningar samt avtrubbad, sömnig vid överdosering”.

Olika nätdroger som har effekt som bensodiazepiner uppges även under nya droger. Intagningsätt är även för denna drog oralt och användargruppen ungdomar.

Förändrat arbete med narkotika

Nystartade Mini-Moa är en öppen mottagning på Beroendekliniken som både ungdomar och föräldrar kan vända sig till för telefonstöd, rådgivning, samtalsstöd och drogtester. Mini-Moa är en samverkanslösning mellan landsting och kommun. För socialnämndens del innebär det att personal från Sesam

(öppenvård för ungdomar mellan 15–25 år med missbruksproblematik) flyttas in i den nya mottagningen.

Beroendekliniken har fått ett tillskott på 3,6 miljoner kronor vilket har inneburit att man löpande har kunnat ta in patienter till LARO under våren 2010. LARO har en annan struktur, drivs numera i projektform, vilket innebär ökade resurser och fler deltagare i LARO behandlingen.

Övriga kommentarer från uppgiftslämnare

En övrig kommentar är att nätdroger som förekommer är "orena".

Sammanfattande kommentarer för kommunen

I den narkotikakartläggning som görs i kommunen varje år såg vi senast att andelen yngre och unga vuxna narkotikamissbrukare ökat. Största ökningen är män upp till 24 år. Det är det tunga och regelbundna missbruket som ökat, däremot har det tillfälliga missbruket minskat. Bensodiazepiner har ökat mest, därefter cannabis. Dock uttrycks en oro för att ungdomar använder de nya drogerna från nätet samt blandar lugnande medel och alkohol utan att ha koll på effekter eller biverkningar samt att synen på cannabis blivit mer liberal bland unga.

En positiv händelse är att vi fått en öppen mottagning för unga med drogproblematik, ett samarbete mellan kommun och landsting som gör att möjligheten för tidiga upptäckter/tidiga insatser har stärkts.

Stockholm

Anders Eriksson

Antal utskickade enkäter: 35
Antal besvarade enkäter: 22

Redogörelsen för Stockholms resultat avseende första halvåret 2010 presenteras liksom tidigare med antalet respondenter samt vad detta antal motsvarar i procent. Syftet med detta är att ge en tydligare indikation om hur vanligt förekommande en viss uppfattning är bland de svarande samt för att öka jämförbarheten mellan rapporteringarna. Att klargöra resultaten på detta sätt lämpar sig i synnerhet för Stockholm som är en region med relativt många respondenter. Bortfallet för denna rapporteringsperiod har ökat jämfört med föregående rapport och svarsfrekvensen är nu 62%. Se även sammanfattande kommentarer nedan.

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

En stor majoritet av de tillfrågade i Stockholm upplever att användningen av olika preparat är oförändrad jämfört med föregående period. För en del preparat – kat, LSD, GHB, sniffning samt anabola steroider - är det vanligaste svaret att respondenten inte vet om det har skett en ökning eller minskning i antalet användare.

Sex personer (27%) uppger att det tillfälliga narkotikamissbruket ökat. De preparat som rapporteras öka mest är cannabis (rapporteras av sex personer, 27%), alkohol (fem personer, 23%) samt kokain (fyra personer, 18%). Ökning av dessa preparat är en trend som även setts i tidigare rapporter. Enstaka rapportörer uppger ökning av amfetamin på annat sätt än injicering, GHB respektive missbruk av sömnmedel/lugnande medel. Tre rapportörer (13%) bedömer att det regelbundna narkotikamissbruket ökat. En svarande uppger att det tunga narkotikamissbruket minskat, övriga anger ingen förändring eller att de inte vet.

Ecstasy fortsätter att minska enligt rapportörerna. Denna gång är det fyra personer (18%) som uppger en minskning, ingen uppger ökning av ecstasyanvändning. Även sniffning minskar enligt tre personer (13%), ingen rapporterar ökning. I föregående rapport nämndes att LSD sades öka av fyra rapportörer, i denna omgång noterar en person ökning av LSD.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

De flesta av rapportörerna uppger att det inte vet huruvida tillgången till olika preparat har ökat eller minskat. Den näst vanligaste uppfattningen är att tillgången är oförändrad.

Två personer uppger att ecstasy respektive LSD minskat. Tillgången uppges ha ökat av hasch (fem personer, 23%), marijuana (tre personer, 13%), amfetamin (fem personer, 23%), kokain (fyra personer, 18%) samt bensodiazepiner (två personer, 9%).

Förändring av missbruket i vissa grupper

De flesta rapporterade att det inte skett några förändringar i narkotikamissbruket eller att man inte vet om det skett någon förändring. Fyra rapportörer (18%) påtalade att de noterar att fler unga under 15–16 år, främst flickor, röker cannabis.

När det gäller alkohol är bilden likartad. De flesta rapporterade att det inte skett några förändringar i alkoholmissbruket eller att man inte vet om det skett någon förändring. Tre personer (13%) rapporterar att fler unga, främst flickor berusar sig.

Förändring i missbruksmönstret

Enstaka rapportörer nämner att blandmissbruket minskat och rökning av Spice förekommer.

Nya droger
Spice nämns av en rapportör.

Förändrat arbete med narkotika
Fem respondenter (23%) anger förändringar i arbetssättet, exempelvis omorganisation av verksamheten.

Övriga kommentarer från uppgiftslämnare
Flera svarande har haft spontana kommentarer, exempelvis att Lyrica-missbruk minskat och att drogförsäljningen i närområdet har ökat. Kommentarerna berör olika områden och någon mer gemensam trend kan inte iakttas.

Sammanfattande kommentarer för kommunen
Antalet svarande har sjunkit sedan förra terminen, vilket medför att osäkerheten kring eventuella tendenser ökar. En generell iakttagelse är att det denna period verkar innebära endast små förändringar i missbruksläget i Stockholm. Den nyligen genomförda Stockholmsenkäten innehåller data som kommer att bli intressanta att jämföra med de trender som uppmärksammas i CRDs rapporter.

Sundsvall

Filippa Myrbäck

Antal utskickade enkäter: 5
Antal besvarade enkäter: 4

Förändring i användning av alkohol och narkotika

I huvudsak rapporteras oförändrad användning. Ingen respondent rapporterar någon minskad användning i antal personer som missbrukar alkohol eller narkotika.

Hälften av respondenterna rapporterar en ökning av tillfälligt narkotikamissbruk och missbruk av cannabis. Samt en ökning av antal personer som använder Lyrica. För det tunga narkotikamissbruket rapporteras ingen förändring av tre respondenter.

Förändring i tillgång på alkohol och narkotika

Ingen respondent uppger att tillgången på någon drog minskat. När det gäller tillgång till specifika droger rapporteras en ökning av hasch och marijuana enligt två respondenter av fyra. Om LSD och kat förekommer i Sundsvall är osäkert. Enligt en respondent har tillgången på Internetdroger fortsatt öka.

Förändring av missbruk i vissa grupper

Förändringar i narkotikamissbruket under första halvåret 2010 har noterats för särskilda grupper. Yngre i högre socialgrupper röker cannabis i ökad utsträckning enligt en respondent. En annan respondent ser i gruppen de arbetar med (13–18 år) ett ökat missbruk av cannabis och bensodiazepiner. Resterande två respondenter uppger att det inte skett några förändringar i narkotikamissbruket i särskilda grupper.

Förändringar i alkoholmissbruket

Förändringar i alkoholmissbruket för ungdomar som berusat sig på alkohol uppges av en respondent som att ”Alldeles för många unga använder alkohol. Pojkar som flickor.” De övriga tre respondenterna har inte noterat några förändringar.

Förändringar i missbruksmönstret

En respondent uppger att attityden bland ungdomar är att det är helt ok att röka hasch och att handla droger på nätet. Samt att ungdomar experimenterar med droger.

Nya droger

Spice. Intagningssätt rökning. Användargruppen uppges vara yngre. Observerade effekter är att personen ”kan vara vaken i flera dygn, sen sova igen”. Respondenten anger ej drogens utseende.

MDPV. Intagningssättet uppges vara rektalt, oralt eller nasalt. Användargrupp: ”Vi svarar utifrån vår målgrupp 13–18 år”. Vet ej preparatets utseende eller effekter.

Förändrat arbete med narkotika

Från att ha varit en arbetsuppgift som legat hos flera personer ska två heltidsanställda personer fokusera uteslutande på öppenvård, missbruk, ungdom. (Avdelning inom Socialtjänsten).

Tre uppgiftslämnare svarar att det inte skett några förändringar i arbetet med narkotika under första halvåret 2010 på deras arbetsplatser.

Övriga kommentarer från respondenterna

Missbruk av läkemedlet Lyrica med verksamma substansen pregabalin, har ökat markant hos redan kända narkotikamissbrukare. Lyrica tillhör en läkemedelsgrupp som används bl a för att behandla epi-

lepsi, neuropatisk smärta och generaliserat ångestsyndrom hos vuxna men har i dag ett pris på narkotikamarknaden. Svåra biverkningar t ex i form av svår förvirring har noterats hos personer som försökt sluta med läkemedlet.

Experimenterandet med droger går ner i åldersgrupper 12–14-åringar.

Behandlare på öppenvården har noterat att ungdomar inte är rädda för att blanda droger, prova okända preparat samt att de inte tycks bry sig om vilka konsekvenser det kan leda till.

Sammanfattande kommentarer för kommunen

Polisens underlag saknas i rapporten.

Bilden av missbruk och tillgång på alkohol och droger i Sundsvall är otydlig. Ingen respondent rapporterar dock minskad användning eller tillgänglighet för varken alkohol eller narkotika. Respondenternas svar visar varken på någon tydlig trend eller presenterar någon enhetlig bild av hur det ser ut. En tendens är att narkotikamissbruket går ner i åldrarna och att de experimenterar med droger i högre utsträckning.

Umeå

Lennart Andersson

Antal utskickade enkäter: 11
Antal besvarade enkäter: 9

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

De flesta uppger att det inte skett några större förändringar från föregående enkätsvar. De områden som beskrivs ökar mest är tillfälligt narkotikamissbruk samt missbruk av alkohol.

En uppgiftslämnare uppger en ökning av antalet personer som använder Tramadol och JWH 18 under första halvåret 2010.

En annan uppgiftslämnare rapporterar en ökning av antalet personer som använder preparatet Lyrica samt ”amfetaminliknande nätdroger”. En tredje uppgiftslämnare uppger ökat antal personer som använder Subutex och Metadon under första halvåret 2010. De minskningar som uppges är bland de som röker/injicerar heroin, GHB samt sniffning.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Tre uppgiftslämnare beskriver en ökning på hasch, amfetamin samt bensodiazepiner. Två uppgiftslämnare uppger att tillgången på Subutex har ökat under första halvåret 2010. En av dessa uppger även att metadon ökat. En annan uppgiftslämnare uppger en fortsatt ökning av tillgången på internetdroger.

Förändring i missbruksmönstret och i vissa grupper

Fyra uppgiftslämnare rapporterar att det inte skett några förändringar i narkotikamissbruket i några särskilda grupper på orten under första halvåret 2010 och fyra uppgiftslämnare vet ej om det skett någon förändring. En uppgiftslämnare uppger att det är fler 18–25-åringar som missbrukar samt att det är en större andel kvinnor. En annan uppger att alkoholmissbruket ökat bland unga tjejer. En uppgiftslämnare uppger en viss ökning av amfetamin och subutexmissbruk.

Nya droger

Två uppgiftslämnare har noterat metylon som ny drog. Utseendet uppges vara i pulverform och intagningssätt är att preparatet ”snortas” eller ”bombas”. Användargruppen uppges vara etablerade missbrukare och nyfikna ungdomar. Under observerade effekter av preparatet uppges att två överdoser påträffats varav en med dödlig utgång och effekten påminner om ecstasy.

Jamaican Gold har en annan uppgiftslämnare uppgett som ny drog. Preparatet ser ut som krossade växtdelar och röks. Användargruppen uppges vara såväl ungdomar som etablerade missbrukare. I övrigt kommenterar respondenten att växtdelarna sannolikt behandlas med syntetiska cannabinoider för att ge ruseffekt.

Bonsai är även en ny drog som rapporterats om. Intagningssätt uppges även för detta preparat vara rökning och användargruppen ungdomar. Under observerade effekter av preparatet anges att det är en variant av spice.

”JWH 18” och ”Black widow” är två ytterligare nya droger som rapporteras om under första halvåret 2010. Utseendet som tobak. Intagningssättet är för båda rökning men även oralt vad gäller för ”Black widow”. Användargruppen uppges vara unga för ”JWH 18”. Under observerade effekter uppges att ”JWH 18” har cannabisliknande rus men att preparatet är svårt att dosera och att ”Black widow” har haschliknande effekter.

Diablo är en ny drog i tablettform. Användargruppen uppges vara ungdomar och de observerade effekterna amfetaminliknande.

Förändrat arbete med narkotika

En uppgiftslämnare uppger att de fått ökade resurser att jobba med HAP programmet vilket gör att de kan jobba ytterligare med haschavvänjning. En uppgiftslämnare beskriver svårigheterna med personer som både har neuropsykiatrisk problematik och missbruk och som inte ”passar in någonstans”. Polisens uppgiftslämnare uppger att det har tillsatts en mindre grupp poliser som kan tas i anspråk för bland annan narkotikabekämpning.

Övriga kommentarer från uppgiftslämnare

Två uppgiftslämnare har övriga kommentarer kring nätdrogerna. Båda beskriver kännedom om att det kontinuerligt och i stor omfattning beställs så kallade internetdroger av såväl ungdomar som etablerade missbrukare. Personal på flera postutlämningsställen har reagerat på att ungdomar hämtar ut vadderade kuvert som de misstänker innehåller narkotika. Det har dock visat sig att det är ännu ej klassade preparat som säljs via web-shoppar.

Sammanfattande kommentarer för kommunen

Andelen unga som brukar cannabis är fortfarande hög. Utpressning, hot och våldsituationer blir vanligare i de grupper som säljer narkotika. Polisen arbetar mycket aktivt för att kartlägga samt beivra dessa grupperingar.

Ett annat orosområde är den marknad av droger som finns på internet som beställs av både ungdomar som etablerade missbrukare.

Uppsala

Monica Söderbaum

Antal utskickade enkäter: 9
Antal besvarade enkäter: 9

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Fem respondenter uppger att de märkt en ökning av användandet av sömnmedel/lugnande medel. Fyra har svarat att de märk en ökning av användandet av cannabis det senaste halvåret. Tre har märkt en ökning av ungdomar över 19 år som berusar sig. Annars är det ingen större förändring det senaste halvåret. Sju uppgiftslämnare svarar att de inte vet om sniffning har ökat eller minskat. Man kan anta att det inte är någon skillnad samt att det inte förekommer i någon större utsträckning. Tre respondenter har sett en ökning av s k tillfälligt narkotikamissbruk.

Utöver ovanstående förändringar så har en respondent rapporterat en ökning av antalet personer som använder metedron och mefedron samt en annan respondent rapporterat om en ökning av antalet personer som använt mefedrin och olika ”nätdroger”. En tredje har märkt en ökning av Spice.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Fem uppgiftslämnare uppger en ökning av hasch och marijuana. Tre uppgiftslämnare har uppgett en ökning av amfetamin. Fyra uppgiftslämnare har märkt en ökning av tillgången på bensodiazepiner. Två respondenter har märkt av en minskning av tillgången på LSD. Majoriteten (sex personer) svarar att de ej vet om tillgången minskat eller ökat vad gäller vitt och brunt heroin, kat, LSD, AAS samt svartsprit. Således finns en stor osäkerhet kring tillgången av flera droger.

Utöver förändringar i tillgång på olika preparat uppger flera uppgiftslämnare att tillgången ökat på mefedron, metedron, ”nätdroger” samt Spice.

Förändringar i missbruket i vissa grupper

En uppgiftslämnare uppger att de märkt en ökning av festknarkandet, att man använder knark på helger och när man festar ungefär som att man feströker. En annan respondent har märkt en förändring i vissa åldersgrupper. Man tycker att man kommer i kontakt med något yngre ungdomar samt att attityden till narkotika har förändrats.

En uppgiftslämnare ser förändringar i könsfördelningen vad gäller alkoholmissbruket; fler ungdomar och fler unga kvinnor märks bland LOB-omhändertaganden.

Förändringar i missbruksmönstret

En uppgiftslämnare har märkt ett ökat intresse för nätdroger.

Nya droger

Oxycontin.

Fentanylplåster. Intagningssätt: ”som plåster, doppas i varmt vatten och dricks. Man tuggar”. Användargruppen är ”alla”.

Krypton. Utseende: brunt pulver. Intagningssätt: blandas med vätska. Användargruppen är yngre. Observerade effekter är dämpande.

2-DPMP (Desoxy). Intagningssätt: Oralt. Användargruppen är Ungdomar. Observerade effekter: ”Uppges vara en sexdrog. Kan ge paranoia. Tas ofta med alkohol..”

MDPV. Utseende: Ofta pulver. Intagningssätt: Oralt. Användargruppen: Ungdomar. Observerade effekter: Ecstasyliknande.

MDPV. Utseende: Pulver. Intagningssätt: Injektion, susning och oralt. Användargruppen: Amfetaminister och i några fall ungdomar. Observerade effekter: Liknande amfetamin.

MDPV. Utseende: Vitt pulver. Intagningssätt: Som amfetamin. Användargruppen: Yngre. Observerade effekter: CS.

Förändrat arbete med narkotika

En organisationsförändring har lett till att socialtjänsten är uppdelad i en myndighetsdel och en råd- och stödenhet. Detta har inte gagnat det drogförebyggande och behandlande arbetet då det dessa enheter finns i olika delar av organisationen vilket försvårar samarbetet.

En enhet för neuropsykiatriska funktionshinder t ex ADHD ingår numera i enheten Beroende- och neuropsykiatri.

Polisens Gatulagningsenhet har haft flera vakanser under sommar och höst 2010 p g a omprioriteringar och satsning på den nya närpolisorganisationen. Rekryteringar sker men deras arbete har drabbats negativt under denna period. Man har fått mer resurser till arbetet med ungdomar och bl a narkotika.

Föräldraföreningen mot narkotika har en fortsatt stor ökning av anhöriga som söker hjälp.

Sammanfattande kommentarer från kommunen

”Vi är många professionella aktörer som arbetar med drogsituationen men de starka krafter som har en liberal syn känns ibland tuffa att slåss emot”. Kommunen avsätter för lite resurser till det drogförebyggande arbetet, skulle kunna göra mer om vi var fler som kunde arbeta på skolor med föräldrasatsningar etc. Vi har bjudit hit Statens folkhälsoinstitut som satsar i Skåne med att utveckla en opinionsbildande kommunikationsstrategi mot cannabis riktat till gymnasieungdomar.

Västerås

Lena Nyman

Antal utskickade enkäter: 6
Antal besvarade enkäter: 5

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Av Västerås 5 uppgiftslämnare uppger 4 att man ser en ökning av MDPV användare. Ökningen syns både bland äldre och yngre (t o m 19 år) missbrukare samt hos polis och landsting. Bland de yngre missbrukarna ser man även en ökning av användandet av methedron och mephedron. I åldersgruppen unga vuxna ser man en ökning i användandet av 2-DPMP.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Samtliga uppgiftslämnare påtalar en ökning av bensodiazepiner. Uppgiftslämnarna påtalar även en ökning av marijuana, amfetamin och ecstasy. Man rapporterar om en ökning av MDPV-inköp via nätet där flera uppgiftslämnare påtalar en ökning av ”olika slag av nätdroger”.

Förändring av missbruket i vissa grupper

Landstinget och Polisen ser inga förändringar. De som arbetar med vuxna, unga vuxna och ungdomar ser dock förändringar av narkotikamissbruket.

Bland ungdomar ser man allt med droganvändning samt avancerat alkoholmissbruk eller beroende. Det är främst unga flickor 18–20 år som söker hjälp.

Gruppen unga vuxna fortsätter att växa. Antalet hjälpsökande gymnasieungdomar ökar. Dom tar droger för att orka mer och klara studierna.

Antalet personer i åldern 30–40 år som utvecklat ett beroende av ”nätdroger” ökar.

På våren ökar alkoholintaget bland narkomanerna. Uppgiftslämnarna ser även en ökning av avancerat alkoholmissbruk eller alkoholberoende (främst unga tjejer 18–20 år söker hjälp). Alkoholkonsumtionen har även ökat i åldersgruppen under 18 år. Alkoholen är tillgänglig via föräldrar eller kamrater och att säljningen av ”svartsprit” ökar. Bland de lite äldre missbrukarna ser man ingen ökning.

Förändringar i missbruksmönstret

En uppgiftslämnare uppger en förändring i gruppen unga vuxna. Internet-amfetaminet är en stor konkurrent till det vanliga amfetaminet både gällande prisbild och effekter. Antalet psykoser ökar så även intoxerna som kommer in till sjukhuset. Uppgiftslämnaren påtalar oro för en ökad dödlighet i denna grupp missbrukare.

Nya droger

2-DPMP. Användargrupp: Amfetaminmissbrukare, unga vuxna och speltorskarna/dataspel. Observerade effekter: Uppåttjack.

MDPV. Utseende: Amfetaminliknande. Intagningssätt: Som amfetamin. Användargrupp: Alla. Observerade effekter: Riktigt svår abstinens. Tar lång tid att få ur kroppen. Svårdoserat. Många tar lika stor dos som amfetamin, men då detta preparat är betydligt starkare kan de få förfärliga konsekvenser.

Förändrat arbete med narkotika

Psykiatrin i Västmanland har tvingats till stora neddragningar dock skall tilläggas att vuxenpsykiatrin planerar en beroendeenhet för vuxna.

Övriga kommentarer från uppgiftslämnare

Då polisen drar ner på sina resurser innebär det att upptäcktsrisken för såväl unga som lite äldre missbrukare minskar. Enligt polisen så har arbetet i restaurangmiljö bidragit till att dämpa/lugna ner stämningarna på våra krogar. Man ser inte längre samma ansamlingar av narkotikamissbrukande kroggäster.

Sammanfattande kommentarer för kommunen

Då psykiatrin startar en beroendeenhet för vuxna (fr o m 18 år) bör man fundera på hur man ska tillgodose de yngre missbrukarnas behov från psykiatrins sida.

Vi behöver vara mer uppmärksammade på eventuella nya missbruksgrupper som kan komma att dyka upp i samhället och redan har dykt upp utifrån den legala droghandeln på nätet.

En tendens är att grupper av människor som inte använt ”narkotiska” preparat väljer att prova detta utifrån lättillgängligheten på nätet samt att det faktisk är lagliga droger. Stor risk är att dagens samhälle utvecklar en mer liberal syn på droger och droganvändandet än den vi har idag.

Hur kan vi arbeta för att förhindra drogspridandet via nätet?

Örebro

Ingela Widner

Antal utskickade enkäter: 6
Antal besvarade enkäter: 4

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Tre respondenter har rapporterat en ökning av antal personer som använder cannabis och två respondenter rapporterar en ökning av AAS.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Två respondenter uppger en ökning av bensodizepiner och ecstasy.

Förändringar av missbruket i vissa grupper

Angående alkohol uppger en respondent att det finns förändringar inom vissa grupper. Man påträffar oftare män i åldern 30–45 år som har en god social förankring.

Förändringar i missbruksmönstret

Två av respondenterna uppger att det inte skett några förändringar och två uppger att de inte vet.

Nya droger

En av respondenterna uppger följande preparat som ”nya droger”:

Fleffedrone, utseende uppges vara likt meffedrone. Man uppges ”snorta” eller ta det oralt. Observerade effekter uppges vara: hallucinationer, utåtagerande, energiska, ofokuserade, jobbig avtändning, beroendeframkallande .

Samma respondent beskriver också Jah rush. Utseende örtliknande internetdrog, i tryckt förpackning (liknar spice). Intagningssätt är rökning enligt respondenten. Under observerade effekter uppges att den är cannabisliknande samt att hallucinationer förekommer (en person hoppade från 6 våningen efter att ha rökt drogen).

Förändringar i arbetssättet

En av respondenterna uppger att de under perioden har upplevt en omorganisation med bl a minskade resurser som följd.

Sammanfattande kommentarer för kommun

En reflektion är att det kvarstår en skiljelinje mellan respondenterna vad beträffar inrapportering av ökningar. Två av respondenterna rapporterar sällan eller aldrig någon ökning alltmedan de tre andra rapportörerna ofta rapporterar in ökningar.

Sammanställning av samtliga 15 kommuner

Johanna Mietala och Siri Nyström

Antal enkäter: 136
Antal besvarade enkäter: 107

I detta kapitel följer en sammanställning av det material som samlats in från Sveriges 15 största kommuner, uppdelat på samma teman som tas upp i varje kommuns lokala rapport.

Antalet rapportörer varierar mellan de olika kommunerna från endast tre i Borås och Lund till 22 stycken i Stockholm. Några resultat lyfts fram per tema och relateras till de kommuner som resultaten kommer ifrån i de fall kommunernas resultat skiljer sig märkvärt åt. Detta för att undvika att en regional begränsad förändring antingen döljs i sammanställningen, eller får för stort genomslag och blir gällande för Sveriges 15 största kommuner.

Observera att sammanställningen vad gäller användning och tillgång inte mäter omfattningen eller nivån på missbruket, utan är en subjektiv bedömning av hur drogsituationen förändrats på orten av rapporteringssystemets 107 uppgiftslämnare under det första halvåret 2010.

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Nedan i tabell 1 redovisas en sammanställning av samtliga bedömningar från de uppgiftslämnare som besvarat enkäten. Uppgiftslämnarna gör en bedömning om det skett en ökning, minskning eller ingen förändring av en viss drog på orten under första halvåret 2010, jämfört med andra halvåret 2009.

Tabell 1. Uppgiftslämnarnas bedömning av förändring i antal personer som använder olika typer av droger i de 15 största kommunerna, perioden januari–juni 2010.

	Förekommer ej	Ökning	Ingen förändring	Minskning	Vet ej	Ej svar
Tungt narkotikamissbruk [a)]	2	5	**79**	1	20	–
Regelbundet narkotikamissbruk [b)]	–	22	**75**	–	10	–
Tillfälligt narkotikamissbruk [c)]	–	33	48	1	25	–
Cannabis	–	**39**	59	–	9	–
Injicerar amfetamin	2	4	77	3	21	–
Amfetamin på annat sätt	–	13	74	1	19	–
Injicerar heroin	4	6	60	9	28	–
Röker heroin	3	7	57	4	36	–
Kokain	–	20	58	3	26	–
Ecstasy	–	5	55	**14**	33	–
Kat	13	9	29	1	55	–
LSD	5	2	42	6	52	–
GHB	7	8	43	7	42	–
Sniffning	3	3	44	7	50	–
Missbruk av sömnmedel/lugnande medel	–	23	66	–	18	–
Anabola steroider (AAS)	2	11	43	3	48	–
Missbruk av alkohol	–	24	63	–	20	–
Ungdomar (<19 år) som regelbundet berusar sig	3	20	41	2	41	–

a) Tungt narkotikamissbruk = allt missbruk av narkotika där injektion förekommit, samt allt övrigt dagligt eller så gott som dagligt missbruk av narkotika.
b) Regelbundet narkotikamissbruk = använt narkotika någon/några gånger per månad – någon/några gånger per vecka och där intagningssättet är annat än injektion.
c) Tillfälligt narkotikamissbruk = använt narkotika någon/några gånger.

De allra flesta uppgiftslämnare uppger att de inte har uppfattat någon förändring i användningen av de preparat som ingår i frågebatteriet, vilket även är rimligt då undersökningen genomförs så pass ofta som varje halvår.

Ett återkommande resultat i CRD är att en övervägande andel av uppgiftslämnarna uppger att det inte skett några förändringar i det tunga missbruket. Med tungt missbruk avses allt missbruk av narkotika där injektion förekommit, samt allt övrigt dagligt eller så gott som dagligt missbruk av narkotika, och i de fem senaste insamlingarna är det återkommande runt 70% som menar att inga större förändringar skett. Detta ger intryck av att snabba förändringar i denna population är ovanliga. I denna insamling var det dessutom ovanligt få, sammanlagt fem stycken som svarade att det tunga missbruket har ökat och dessa fem är utspridda över fyra kommuner (i Linköpings kommun uppgav två av sex respondenter en ökning).

Även vad gäller det regelbundna narkotikamissbruket är det vanligen en övervägande andel som uppger att de inte ser någon förändring. I jämförelse med tungt missbruk är det dock nämnvärt fler som återkommande rapporterar att de upplever en ökning. Med regelbundet narkotikamissbruk avses de som använt narkotika någon/några gånger per månad eller vecka och där intagningssättet är annat än injektion, i denna insamling uppgav 22 respondenter en ökning av detta. Dessa 22 respondenter är utspridda över tretton av de femton kommunerna i urvalet, störst andel hade Västerås där tre av fem såg en ökning och i Linköping där tre av sex uppgav samma sak.

Cannabis är den drog som störst andel respondenter uppger en ökning av, 39 av 107 stycken. Även detta är ett återkommande resultat. Det är minst en respondent i varje kommun som rapporterat en ökning av användandet av cannabis. I Örebro, Malmö och Uppsala var det procentuellt sett störst andel som uppgav detta. Tre av fyra i Örebro, tre av sex i Malmö samt fyra av åtta i Uppsala.

För användningen av kokain gäller att det även i denna insamling är en viss andel respondenter som uppger en ökning, närmare bestämt tjugo stycken. Sett över tid sedan rapporten för vinterhalvåret 2007–2008, visar det sig dock att den rapporterade ökningen vad gäller kokain har minskat. Istället har andelen som uppgett ’ingen förändring’ ökat.

Det är som vanligt en stor andel av uppgiftslämnarna som svarar att de inte vet hur missbruket av kat ser ut, andelen har de senaste fem undersökningar legat runt 50–60%. I Borås uppger den lokala kontaktpersonen att polisens gatulagningsgrupp sett en ökning av kat, och i Jönköping rapporterar fem av sex respondenter en ökning av kat, både vad gäller användning och tillgång.

Uppgiftslämnarna ges även en möjlighet att själva ange preparat som de bedömer att det skett en förändring i tillgången av. Av de drygt 30 rapporterna om ökning eller ingen förändring av något annat preparat, gällde över hälften centralstimulerande medel; MDPV, Mefedron, Metedron, samt en rapport som påtalar en ökning av amfetaminliknande droger beställda via internet.

I föregående CRD rapport[2] framgick att det centralstimulerande preparatet MDPV var det tredje vanligast rapporterade nya preparatet på orten. I den här insamlingen var det sju uppgiftslämnare som uppgav en fortsatt ökning av missbruket. I Västerås kommun hade fyra av fem rapportörer märkt av en ökning av MDPV.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

I tabell 2 redovisas en sammanställning av samtliga bedömningar från uppgiftslämnarna av förändringar i tillgången på olika substanser. Bensodiazepiner, hasch och marijuana är i nämnd ordning de substanser som flest uppgiftslämnare sett en ökning av. Tillgången av AAS och kat är de substanser vars tillgång på orten är mest okänd.

[2] Mietala, J (2010).

Tabell 2. Uppgiftslämnarnas bedömning av förändring i tillgång på olika droger i de 15 största kommunerna, perioden januari–juni 2010.

	Före-kommer ej	Ökning	Ingen förändring	Minskning	Vet ej	Ej svar
Hasch	–	27	52	–	27	1
Marijuana	–	25	45	–	36	1
Vitt heroin	4	3	33	4	62	1
Brunt heroin	3	4	37	4	58	1
Amfetamin	–	20	50	3	33	1
Kokain	–	16	42	–	48	1
Ecstasy	–	7	31	10	57	1
Kat	7	9	20	–	70	1
LSD	4	2	26	8	66	1
GHB	5	8	28	5	60	1
Bensodiazepiner	–	29	42	–	35	1
Anabola steroider	1	6	30	1	68	1
Svartsprit	–	6	43	5	52	1

Tio respondenter ser en minskning av tillgången av ecstasy, och fjorton en minskning i användandet. Av de fjorton som svarade att missbruket av ecstasy har minskat, uppger fem att de inte vet hur tillgången ser ut, två att ingen förändring har skett och övriga svarar att även tillgången har minskat.

Uppgiftslämnarna ges även en möjlighet att själva ange preparat som de bedömer att det skett en förändring i tillgången på. Här nämndes bland annat en ökning av subutex och metadon samt metamfetamin och spice.

Förändring av narkotika- och alkoholmissbruket i vissa grupper

Förändringar i narkotikamissbruket uppgavs av 26 uppgiftslämnare. Sju stycken påtalar en ökning eller ett fortsatt högt användande av cannabis bland yngre ungdomar, och en uppgiftslämnare framför att skunk[3] används av yngre pojkar i tidiga tonåren. Två uppgiftslämnare ser en ökning av narkotikamissbruk bland socialt etablerade personer och en respondent meddelar att ”*yngre i högre socialgrupper röker cannabis*”.

Nitton respondenter uppger förändringar i alkoholmissbruket på deras ort. Av dessa nämner fjorton att alkoholkonsumtionen ökat bland ungdomar.

Förändringar i missbruksmönstret

Respondenterna får även tillfälle att rapportera om det har skett förändringar i missbruksmönstret, det vill säga i intagningssätt och kombination av droger. Dessa rapporter kan verka ytterst specifika för en uppgiftslämnare och dennes kommun. Men syftet är att belysa förändringar om möjligt innan de har blivit allmänt förekommande.

En uppgiftslämnare från Stockholms kommun rapporterar att spice finns i flytande form och droppas på cigaretter som sedan röks. I Västerås uppger en respondent att de ser stora förändringar i vad de kallar ”gruppen amfetaminmissbrukare”, då det finns många fler preparat på marknaden som enligt dem konkurrerar både vad gäller pris och effekt. En ökning av psykoser har enligt dem märkts i denna grupp, samt bland yngre som provar centralstimulerande medel för första gången genom att beställa dessa via internet.

Från Uppsala kommun kommer en rapport om att fentanylplåster, som används vid smärtlindring av till exempel cancer, kokas och dricks, samt att plåstren även tuggas.

[3] Skunk beskrivs bland annat som marijuana med en högre THC-halt än vanligt förekommande i marijuana och hasch. ”Skunk” används även som namn på en växtblandning med syntetsiska cannabinoider. *Mietala (2010). Rapport nr 120.*

Bland samtliga som rapporterat förändringar i missbrukssättet, eller förändringar i narkotika- och alkoholmissbruket i vissa grupper, så har nio stycken påtalat ett blandmissbruk av alkohol och olika typer av droger. Fyra av dessa specificerar ökningen till grupper av personer med ett etablerat narkotikamissbruk, varav två ser vår- och sommarmånaderna som en möjlig förklaring till det ökade drickandet. En av dessa nio ser en nedåtgående spiral bland vissa EU-medborgare på orten som kommer drogfria till Sverige men efter en tid av socialt utanförskap går in i ett missbruk av narkotika och alkohol.

Nya droger

De preparat som flest uppgiftslämnare uppger är nya på orten är olika växtblandningar, eller så kallade rökmixar. Dessa innehåller liksom spice, så vitt man vet, olika syntetiska cannabinoider. Från uppgiftslämnarna i kommunerna kommer tio rapporter om olika växtblandningar och från länspolismyndigheterna ytterligare två; Bonzai, Jamaica, Jamaican Gold, Jamaican spirit, JWH 18, spice, Black widow och Jah rush.

Samtliga rökmixar, förutom, spice, är nya i rapporteringssystemet. Övriga helt nya preparat som inrapporterats från kommunerna samt länspolismyndigheterna är Diablo som beskrivs som ett partypiller, 2-DPMP som har en centralstimulerande effekt, samt krypton som enligt uppgiftslämnaren används för att uppnå en dämpande effekt.

Nedan följer en lista över de preparat som rapporterats som nya till CRD från Sveriges 15 största kommuner under första halvåret 2010.

Nyrapporterade preparat från Sveriges 15 största kommuner:

Borås:	–
Gävle:	mefedron
Göteborg:	Spice
Helsingborg:	internetdroger/svamp
Jönköping:	metylon, Bonzai, krypton
Linköping:	–
Lund:	–
Malmö:	MDPV (monkey dust)
Norrköping:	Jamaica, Lyrica, olika nätdroger som har effekt som benso
Stockholm:	Spice
Sundsvall:	Spice, MDPV
Umeå[4]:	JWH 18, Black widow, methylone, Bonsai, Diablo, Jamaican Gold
Uppsala:	Oxycontin, Fentanylplåster, krypton, MDPV (3 resp.), 2-DPMP (Desoxy)
Västerås:	2-DPMP, MDPV
Örebro[5]:	–

[4] Respondenten för Västerbottens länspolismyndighet ingår även som lokal uppgiftslämnare i Umeå. En av de två rapporter om metylon som går att läsa om i Umeå kommuns lokala rapport redovisas under länspolismyndighet.

[5] Respondenten för Örebros länspolismyndighet ingår även som lokal uppgiftslämnare i Örebro. De två nya droger som går att läsa om i Örebro kommuns lokala rapport redovisas under länspolismyndighet.

Samtliga 21 länspolismyndigheter besvarade enkäten om nya droger förekommit på deras ort, nedan följer en lista över de länspolismyndigheter som rapporterade in någon ny drog.

Nyrapporterade preparat från Sveriges länspolismyndigheter

Gotlands län:	Jamaican Gold och Jamaican Spirit
Kronobergs län:	Kryptonit, Rökspice, LSD
Södermanlands län:	MDPV
Uppsala län:	MDPV
Västerbottens län:	Methylone
Västernorrlands län:	MDPV, Mefedron
Västra Götalands län:	MDPV, Butylon
Örebro län:	Fleffedron, Jah rush

Samtliga nya droger från kommunerna och länspolismyndigheterna beskrivs kort i kapitlet Nya droger.

Nya droger

I detta kapitel redogörs för samtliga droger som i rapporten beskrivs som nya i CRD första halvåret 2010. Kapitlet är indelat i ett avsnitt för preparat som är helt nya i CANs rapporteringssystem samt ett avsnitt för nya preparat inom enskilda kommuner eller län som dock förekommit tidigare i CRD.

Drogerna är nya i någon av Sveriges 15 största kommuner och/eller i någon av de 21 länspolismyndigheterna. När det föreligger oklarheter kring ett preparat har hjälp tagits av NADiS (Nätverket för den aktuella drogsituationen i Skandinavien). NADiS är en samarbetsgrupp som tillkommit på initiativ av Statens folkhälsoinstitut och har deltagare från bland annat Rikskriminalpolisen, Tullverket, Giftinformationscentralen, Sahlgrenska sjukhuset, Dopinglaboratoriet, Statens Kriminaltekniska Laboratorium, Rättsmedicinalverket, Läkemedelsverket, Statens folkhälsoinstitut och Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning.

Frågan om nya droger infördes i CRD våren 2000 och för alla nya preparat som inrapporteras kontrolleras om de tidigare förekommit i rapporteringssystemet. Under första halvåret 2010 förekommer tre helt nya preparat i rapporteringssystemet, 2-DPMP, Krypton och Diablo. Förutom dessa har det rapporterats in ett antal växtblandningar/rökmixar som, vad man vet, innehåller en eller flera syntetiska cannabinoider. Beskrivningarna av de nya drogerna varierar i omfattning beroende på hur mycket information som finns att tillgå.

Nya preparat

2-DPMP

Synonymer är bland annat deoxypipradrol coh desoxy/desoxi.

Desoxypipradrol (DPMP) är en pipradrolanalog som är lik metylfenidat. DPMP är en långverkande centralstimulerande substans som utvecklades som ett tänkbart läkemedel för behandling av narkolepsi och ADHD. Företaget satsade emellertid på metylfenidat istället eftersom desoxypipradrol i jämförelse var mer långverkande och hade en mer komplicerad farmakokinetik. Effekten uppskattas vara jämförbar med metamfetamin.

Desoxy är ett namn på ett missbruksmedel som kan syfta på två olika substanser, den redan nämnda desoxipipradrol eller 4-desoximeskalin. 4-Desoximeskalin (eller 4-metyl-3,5-dimetoxifenetylamin) är en meskalinanalog relaterad till andra fenetylaminer. Meskalin är en narkotikaklassad drog med hallucinogena effekter.

2-DPMP rapporterades från en uppgiftslämnare i Västerås och 2-DPMP (Desoxy) från en uppgiftslämnare i Uppsala. Båda uppgiftslämnarna uppger ungdomar som en användargrupp, uppgiftslämnaren från Västerås uppger även amfetamin-missbrukare som en användargrupp.

Diablo

Rapporten kommer från en uppgiftslämnare i Umeå som rapporterar in det som en tablett med amfetaminliknande egenskaper som tas av ungdomar. På olika sidor på internet marknadsförs Diablo som ett partypiller med en stark euforisk effekt.

Syntetiska cannabinoider

Flera olika så kallade rökmixar eller växtblandningar har rapporterats in första halvåret 2010; Black widow, Bonzai, Jah rush, Jamaica, Jamaican Gold, Jamaican spirit och JWH 18. Liksom spice innehåller dessa, vad man vet, olika cannabinoider. Främst sådana som ännu ej är klassade. Se vidare under rubriken *Spice*.

Krypton

Olika produkter på nätet som säljs under namnet Krypton sägs innehålla kratom. Kratom (Mitragyna speciosa) växer i bland annat Thailand och är där föremål för narkotikakontroll. Mitragyna speciosa är ett träd vars blad innehåller mitragynin och andra psykoaktiva ämnen och används i vissa fall som opiumsubstitut. Preparatet har sammansatta effekter, bland annat stimulerande i låga doser och opiatliknande i högre. Kratom har rapporterats in flera gånger till CRD.

Till produkten Krypton har det även tillsatts O-desmetyltramadol, en metabolit till tramadol. Tramadol är den aktiva substansen i flera morfinliknande och smärtstillande receptbelagda läkemedel. Även Tramadol har förekommit flera gånger i rapporteringssystemet.

Krypton har rapporterats från en uppgiftslämnare i Uppsala, en i Jönköping samt länspolisen i Kronobergs län. Preparatet uppges, av en uppgiftslämnare, vara ett brunt pulver som blandas med vätska och används av yngre personer för att uppnå en dämpande effekt. Polisen som har uppgett namnet Kryptonit uppger att preparatet är i pulverform och att det röks eller intas oralt av ungdomar.

Nya preparat i enskilda kommuner

Butylon

Butylon (bk-MBDB) är narkotikaklassat från och med 1 februari 2010. Vissa upplever effekterna av preparatet som MDMA (ecstasy) -liknande. Negativa effekter för Butylon är ungefär desamma som för mefedron och inkluderar huvudvärk, illamående, yrsel, ångest, oro, förvirring, sluddrigt tal, skakningar, svettningar, feber, stora pupiller, hallucinationer och sänkt medvetandegrad.

Butylon rapporterades till CRD som nytt första halvåret 2009, då av två polismyndigheter. Vid aktuell rapporteringsperiod uppgav länspolisen i västra Götaland butylon som nytt preparat.

Fentanylplåster

Fentanyler är syntetiska opiater som är mycket starka. De starkaste är upp till 1 000 gånger starkare än heroin. Ibland säljs fentanyler som vanligt heroin, det späds för att överhuvudtaget kunna användas av missbrukare och eftersom doseringen är svår att uppskatta är överdoser vanliga.

Liksom andra opioider är fentanyler smärtstillande och har huvudsakligen samma effekter som morfin och heroin. Effekten inträder snabbt.

Fentanyler har rapporterats in till rapporteringssystemet ett flertal gånger under flera namn, i detta fall som fentanylplåster. Fentanylplåster, Durogesic, har även det rapporterats in tidigare. Durogesic används bland annat vid cancerbehandling.

Medlet är narkotikaklassat och rapporterades senast in från en respondent i Uppsala kommun som uppger att plåstret doppas i varmt vatten och dricks/tuggas.

Flefedron

Flephedrone (4-fluormetkatinon) är en psykoaktiv drog som det finns lite information om i dagsläget på grund av dess korta historik.

Flefedron rapporterades som nytt för första gången förra insamlingsperioden av CRD från polismyndigheten i Stockholms län som beskrev preparatet som ett vitt pulver likt metedron. I denna insamling kom rapporten från länspolisen i Örebro som uppger att preparatet ger hallucinationer med en ”jobbig avtändning” samt är beroendeframkallande. Förslag om att narkotikaklassa flefedron har lämnats in under sommaren 2010.

LSD

LSD (Lysergsyredietylamid) är en narkotikaklassad syntetisk hallucinogen som kan förvrida sinnesintryck och framkalla hallucinationer.

Hjärnan påverkas av preparatet så att tanke- och uppfattningsförmågan förändras. Hörsel, smak, lukt och känsel förstärks. Missbrukaren förlorar sin självuppfattning och får en känsla av upplösningstillstånd. Fysiska symptom hos missbrukaren är bland annat illamående, ökat blodtryck och hjärtverksamhet, yrsel och frossbrytningar.

LSD rapporterades i den senaste insamlingen från länspolismyndigheten i Kronobergs län.

Lyrica

Lyrica är ett läkemedel som används för att behandla långvarig smärta, en viss form av epilepsi samt generaliserat ångestsyndrom. Den aktiva substansen i Lyrica är pregabalin. Preparatet bör inte användas av barn och ungdomar under 18 år. Olika symtom är kartlagda, varav de vanligaste är yrsel och sömnighet.

Preparatet rapporteras som nytt av en uppgiftslämnare i Norrköpings kommun som uppger att preparatet medvetet överdoseras. Ytterligare fyra rapportörer, en i Umeå, en i Jönköping samt två i Sundsvall uppger en ökning av Lyrica. En uppgiftslämnare i Stockholms kommun uppger tvärtom en minskning missbruket av Lyrica.

Tidigare inkomna rapporter gör gällande att Lyrica används för att förstärka effekten av opiater samt att vid hög dos ge en berusningsliknande effekt.

Mefedron

Mefedron (4-metylmetkatinon, 4-MMC) är ett centralstimulerande medel som blev klassat som narkotika i maj 2009 från att tidigare varit klassat som hälsofarlig vara. Substansen anses ge ett euforiskt rus med hallucinogen effekt. Andra effekter är ångest, psykos, yrsel och medvetslöshet. Även dödsfall kan sammanknippas med preparatet. Mefedron förekommer oftast i pulverform men även som tabletter eller i kapsel. Av uppgiftslämnarna i rapporteringssystemet har användargruppen beskrivits främst vara ungdomar.

Mefedron har rapporterats av en uppgiftslämnare i Gävle kommun samt länspolisen i Västernorrland. Därtill har tre respondenter uppgivit att drogen har ökat på deras ort.

Metylon

Metylon (3,4-metylendioximetkatinon, bk-MDMA) även känt som MDMCAT, är en variant av metkationon. Metylon har blivit föreslagen som narkotika men är vid tryckningen av denna rapport enbart klassad som hälsofarlig vara (se bilaga 1). Effekterna liknar de av ecstasyvarianten MDMA, det vill säga bland annat euforiskt beteende och förstärkt empatikänsla samt hallucinationer och psykoser vid höga doser.

Metylon rapporterades första gången in som ett nytt preparat till CRD under andra halvåret 2009. I denna insamling inkom tre rapporter. Länspolisen i Västerbottens län uppger att det är ett pulver som snortas eller bombas av etablerade missbrukare såväl som ungdomar. Länspolisen rapporterar även att ett dödsfall har förknippats med drogen. En rapport kommer från Umeå som uppger att effekten påminner om den för ecstasy och en från Jönköpings kommun som uppger att det är ett pulver som intas oralt av personer med blandmissbruk med opioider som huvuddrog.

MDPV (monkey dust)

MDPV (Methylenedioxypyrovalerone) tillhör gruppen katinoner som vid användning ger centralstimulerande effekter liknande amfetamin. Beskrivna symptom inkluderar: muskelspänningar, temperaturstegring, hög puls, synhallucinationer, hjärtklappningar och ångest. Preparatet är narkotikaklassat sedan 1 februari 2010.

MDPV uppges injiceras, blandas med dryck och intas oralt, samt sniffas. Preparatet uppges både vara vanligt förekommande bland personer med ett etablerat narkotikamissbruk och ungdomar.

Preparatet rapporteras från fyra länspolismyndigheter; Västernorrland, Västra Götaland, Södermanland och Uppsala. Därtill har fem rapporter kommit in från kommunerna och ytterligare sju uppgiftslämnare uppger en ökning av preparatet. Bland de kommunala rapportörerna kom fyra stycken från Västerås och tre från Uppsala.

Oxycontin

OxyContin är ett narkotikaklassat läkemedel enligt förteckning II (se bilaga 2). Det är en kraftigt smärtstillande opioid och beroendeframkallande. Den aktiva substansen är oxykodonhydroklorid. Läkemedlet har en andningsdepressiv effekt och kan även leda till illamående och kräkningar. Bland de psykiska symptomen förekommer eufori, men också nedstämdhet, sömn-, koncentrations- samt minnesstörningar.

Additiv effekt med centraldämpande medel såsom alkohol, andra opioider, sedativa, hypnotika, fentiazinderivat, neuroleptika kan förväntas. Oxycontin rapporterades in av en uppgiftslämnare i Uppsala kommun.

Spice

Spice är en växtberedning av syntetiska cannabinoider. Preparatet uppges ha cannabisliknande effekter men innehåll av THC och andra traditionella cannabinoider har inte kunnat bekräftas i blandningen när forskare testat för dessa i exempelvis Tyskland[6]. Sju syntetiska cannabinoider som ingår i olika växtblandningar även kallade rökmixar, narkotikaklassades 15 september 2009. Flera syntetiska cannabinoider har blivit förslagna som hälsofarlig vara under 2010, men har vid tryckning av denna rapport inte klassats.

Allt sedan den första rapporteringen av Spice under hösten 2007 har preparatet rapporterats in ett flertal gånger. I den senaste insamlingen uppgav tre stycken spice som ny drog och ytterligare fyra uppgav en ökning av spice. En uppgiftslämnare rapporterade in spice i form av en vätska som droppas på cigaretter och som därefter röks.

Svamp

Från en uppgiftslämnare i Helsingsborgs kommun kommer en rapport om att ungdomar tar svampar som de beställt via internet. Rapportören uppger att de är torkade och ger LSD-liknande effekt. Rapportören syftar sannolikt på psilocybinsvampar som har en hallucinogen effekt.

Vid bruk påverkas serotoninreceptorer vilka är de samma som påverkas av flera andra psykedeliska droger, bland annat LSD och meskalin. Psilocybin är narkotikaklassat i Sverige enligt förteckning I (se bilaga 2).

[6] Lindigkeit et al (2009).

Sammanfattande kommentarer

Syftet med CANs rapporteringssystem om droger (CRD) är att tidigt upptäcka nya preparat och förändringar i användandet av befintliga preparat samt att belysa var i landet och i vilka grupper som förändringarna sker. Resultaten som framkommer i denna rapport är dock förknippade med vissa tolkningsproblem som bör beaktas innan sammanfattande kommentarer kan ges för de 15 största kommunerna i Sverige.

Uppgiftslämnarnas bedömningar av förändringar i drogsituationen på orten är till stor del subjektiva och kontextbundna. Tolkningsproblem som uppstår i och med detta är att uppgifterna i huvudsak berör personer som kommer i kontakt med vård, polis och frivilligorganisationer. Av dessa anledningar måste resultaten från CRD kompletteras med annan information, till exempel regionala och nationella kartläggningar, de reguljära skolundersökningarna, andra drogvaneundersökningar samt statistik från polis, tull och övrigt rättsväsende.

Det är sannolikt lättare att märka av en ökning än en minskning av användandet av en drog, i och med de negativa effekter i form av till exempel ökad arbetsbelastning som en ökning kan medföra. Det finns därför en risk för att respondenten överskattar ökningar och underskattar minskningar. Om en rapporterad ökning är en reell ökning på en ort, lämnas därför över till respektive lokal kontaktperson att avgöra. Detta eftersom den lokala kontaktpersonen dels har lokalkännedom och dels vid behov kan följa upp med ytterligare fakta.

Data samlas in var sjätte månad från personer och institutioner som har stora kontaktytor och möjligheten att upptäcka tidiga indikationer på förändrade missbruksmönster eller nya preparat bör vara god. Att flera personer rapporterar en ökning av ett preparat måste därför tas på allvar eftersom det om inte annat visar på ett befintligt problem. En minskning eller ett oförändrat läge är även det en tendens att ta i beaktande i relation till annan information.

Det preparat som flest uppgiftslämnare rapporterar en ökning i användningen av, första halvåret 2010 är cannabis. Uppgiftslämnarna rapporterar även om en ökning av alkoholmissbruk och missbruk av sömnmedel/ lugnande medel samt en ökad tillgång av cannabis och illegala bensodiazepiner. Som noterats i tidigare CRD-rapporter är cannabis generellt i befolkningen den i synnerhet vanligast förekommande illegala drogen att ha provat någon gång[7].

Injicering av heroin och användning av ecstasy är de missbruksformer som flest uppgiftslämnare uppger en minskning av. Värt att notera är dock att betydligt fler, drygt hälften, av uppgiftslämnarna uppger att ingen förändring skett för båda preparat.

Kat är det preparat som flest respondenter uppger att det inte förekommer på orten och tillika den drog som flest svarar att de inte vet huruvida förändringar i användningen på orten skett. Detta är ett mönster som återkommer i CRDs datainsamlingar, samtidigt som katbeslagen fortsätter att öka[8]. En rimlig tolkning av detta förhållande är att kat antingen är relativt ovanligt på många av de orter som ingår i urvalet eller att CRDs rapportörer inte kommer i kontakt med de grupper som främst antas bruka kat, nämligen de som ursprungligen härrör från odlingsländerna[9].

Något många av rapportörerna uttrycker frustration över är att det på senare tid blivit vanligare att beställa droger över internet. Många av de webshopar som säljer preparat har specialiserat sig på att hålla sig inom lagens gränser genom att snabbt göra sig av med de preparat som blir narkotikaklassade, samtidigt som de börjar sälja nya preparat med en något ändrad kemisk uppsättning och som sålunda

[7] CAN (2009). Rapport nr 117.
[8] Guttormsson U (2010).
[9] CAN (2009). Rapport nr 117.

inte omfattas av svenska lagbestämmelser. På så sätt har mefedron ersatts av metedron som senare ersatts av flefedron. Samma utvecklingsmönster gäller för Spice och syntetiska cannabinoider. När de syntetiska cannabinoider som fanns i Spicemixarna blev klassade, dök inom kort andra rökmixar upp med andra syntetiska cannabinoider. Nya preparat i första halvårets insamling är således flertalet rökmixar innehållande syntetiska cannabinoider som sannolikt blir klassade inom kort. Utöver detta rapporterades tre nya preparat; Diablo som beskrivs som ett partypiller, 2-DPMP som har en centralstimulerande effekt, samt krypton som är en blandning av kratom och O-desmetyltramadol.

De flesta preparat förekommer i många olika former som till exempel pulver, vätska och tablett, och de kan följaktligen intas på varierande sätt. I den här datainsamlingen uppgavs för första gången spice finnas som en vätska som droppas på cigaretter. Något annat som inte tidigare rapporterats in, är att fentanylplåster kokas och att man dricker vätskan och tuggar på plåstren.

Anmärkningsvärt för första halvåret 2010 vad gäller förändringar i landet, är bland annat att fyra av fem respondenter i Jönköpings kommun uppger en ökning av kat. En av respondenterna utvecklar detta med att en ökning ”kan antas” då flera större beslag har gjorts under våren. I Västerås kommun uppgav fyra av fem en ökning av den relativt nya drogen MDPV. Hur utvecklingen av användningen kan tänkas se ut i Västerås, kommenteras emellertid inte varken av rapportörerna eller i den lokala sammanställningen.

Många av de nya preparat som rapporteras in, används enligt rapportörerna dels av ungdomar och dels i grupper av personer med ett etablerat missbruk. I Västerås uppger exempelvis en rapportör att de ser stora förändringar i gruppen med ett etablerat amfetaminmissbruk, eftersom centralstimulerande medel som köps in via internet, enligt dem, konkurrerar med både pris och effekt. En ökning av psykoser har enligt rapportören märkts i denna grupp, samt bland yngre som provar centralstimulerande medel för första gången genom att beställa dessa via internet. Troligen tilltalar det faktum att preparaten under en viss tid är lagliga och lättillgängliga många av dem som brukar droger av olika slag.

Källor

Referenser

CANs Faktaserie om droger. Finns publicerat på www.can.se

CANs rapporteringssystem om droger (CRD), våren 2000–andra halvåret 2009.

CAN (2009). *Drogutvecklingen i Sverige 2009*. Stockholm: Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN). Rapport nr 117.

Guttormsson U (2010). *Narkotikatillgängligheten i Sverige 1988-2009. En analys av priser och beslag.* Stockholm: Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning. Rapport nr 121.

Beermann, Björn (red) (2007). *Läkemedelsguiden*. Ny omarbetad upplaga. Höganäs: Edition Andersson.

Lindigkeit R, Boehme A, Eiserloh I, Luebbecke M, Wiggermann M, Ernst, Ludger & Beuerle, Till (2009). ”*Spice: A never ending story?” Forensic Science International.* Vol. 191, Nr. 10, sid 58–63.

Mietala J (2010). *CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser andra halvåret 2009*. Stockholm: Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN). Rapport nr 120.

Ej publicerade källor

NADiS (Nätverket för den aktuella drogsituationen i Skandinavien).

Giftinformationscentralen

Information från webbplatser hämtad under perioden 1 september till 15 september 2010

Everyonedoesit	www.everyonedoesit.com
Party Pills	www.partypills.com
Drugnews	www.drugnews.se
Drugwiki – Drugs, steroids, pills, medicine. This is your online resource!	www.drugwiki.net
Flashback	www.flashback.se
FASS.se – Källan till kunskap om läkemedel	www.fass.se
Läkemedelsverket	www.lakemedelsverket.se
Regeringskansliet	www.regeringen.se
Statens folkhälsoinstitut	www.fhi.se
Wikipedia – Den fria encyklopedin	www.wikipedia.org

Klassificering av hälsofarlig vara

1999 tillkom Lag (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor. Syftet med lagen är att på ett tidigt stadium möjliggöra kontroll av substanser som ”på grund av sina inneboende egenskaper medför fara för människors liv eller hälsa och som används eller kan antas användas i syfte att uppnå berusning eller annan påverkan.” Lagen kan bara tillämpas på sådana varor som inte omfattas av narkotikastrafflagen eller lagen om dopingmedel och inte heller är godkända som läkemedel inom EU.

På förslag från Statens folkhälsoinstitut fattar regeringen beslut om vilka varor som ska regleras. Listan över substanser som klassificerats som hälsofarliga varor finns i Förordningen (1999:58) om förbud mot vissa hälsofarliga varor. Sedan lagens tillkomst har ett flertal substanser som klassificerats som hälsofarlig vara i ett senare skede kommit att klassificeras som narkotika.

Klassificering av narkotika

Narkotikaklassificeringen regleras genom Narkotikastrafflagen (1968:64) och Lag (1992:860) om kontroll av narkotika. Lagarna beskriver vad som definieras som narkotika samt vilka bestämmelser som gäller. I Sverige tillämpas ett kontrollsystem som klassificerar substanser individuellt, d v s substans för substans. Regeringen fattar beslut om vilka varor som ska regleras.

Statens folkhälsoinstitut har regeringens uppdrag att bevaka och utreda behovet av narkotikaklassificering av sådana varor som inte utgör läkemedel. Läkemedelsverket ansvarar för de varor som även används som läkemedel. I de fall någon av myndigheterna finner behov av kontroll av en substans föreslås detta till regeringen som sedan fattar beslut i frågan.

Den totala listan över narkotikaklassificerade substanser finns i Läkemedelverkets författningssamling (LVFS 1997:11).

Att ett preparat klassificeras som narkotika till skillnad mot hälsofarlig vara, innebär bland annat att förutom innehav och försäljning blir även bruket olagligt.

Narkotikaklassade läkemedel

(Texten nedan är hämtad ur Läkemedelsverkets bok Läkemedelsguiden, 2007):

Förteckning I:
Narkotika som normalt inte har medicinsk användning. Praktiskt taget alla dessa medel är förbjudna och samtliga medför hög missbruksrisk. Exempel: marijuana (cannabis) och heroin.

Förteckning II:
Likt medlen i grupp I medför dessa stor missbruksrisk och kan ge upphov till fysiskt eller psykiskt beroende. De har dock ett klart värde inom medicinen men bestämmelser begränsar användningen. Exempel: amfetamin, morfin, flunitrazepam och petidin.

Förteckning III:
Dessa medel hör egentligen hemma under förteckning II men särbehandlas beroende på att beredningar med små mängder till exempel kodein inte är lika beroendeframkallande. Exempel: dextropropoxifen, kodein i vissa doser.

Förteckning IV:
Läkemedel i denna grupp har stor medicinsk användning och relativt liten risk för beroendeutveckling. Exempel: de flesta bensodiazepiner.

Förteckning V:
Medel med låg risk för missbruk. Dessa medel är narkotikaklassade i Sverige men inte internationellt. Exempel: zolpidem och zopiklon.

Tidigare rapporter

Nr 72 Spelmissbruk bland ungdomar
Nr 73 CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser under våren 2003
Nr 74 Mönstrandes drogvanor 2002
Nr 75 Ungdomars drogvanor 1994–2003. Intervjuer med 16–24-åringar
Nr 76 CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser under hösten 2003
Nr 77 Skolelevers drogvanor 2003
Nr 78 Mönstrandes drogvanor 2003
Nr 79 Uppföljning och utvärdering av insatserna mot svartsprit
Nr 80 Narkotikaprisutvecklingen i Sverige 1988–2003
Nr 81 CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser under våren 2004
Nr 82 Drogutvecklingen i Sverige – Rapport 2004
Nr 83 CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser under hösten 2004
Nr 84 Skolelevers drogvanor 2004
Nr 85 Narkotikaprisutvecklingen i Sverige 1988–2004
Nr 86 Mönstrandes drogvanor 2004
Nr 87 Drogvanor i gymnasiets år 2, 2004
Nr 88 Alkohol- och narkotikamissbruk bland invandrare
Nr 89 CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser under våren 2005
Nr 90 Skolelevers drogvanor 2005
Nr 91 Drogutvecklingen i Sverige 2005
Nr 92 CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser under hösten 2005
Nr 93 Drug Trends in Sweden 2005
Nr 94 Narkotikaprisutvecklingen i Sverige 1988–2005
Nr 95 Mönstrandes drogvanor 2005
Nr 96 CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser vinterhalvåret 2005–2006
Nr 97 CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser i Göteborg vinterhalvåret 2005–2006
Nr 98 Drogutvecklingen i Sverige 2006
Nr 99 CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser sommarhalvåret 2006
Nr 100 CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser i Göteborg sommarhalvåret 2006
Nr 101 Kartläggning av narkotikapolitiska handlingsplaner i kommuner och stadsdelar
Nr 102 Narkotikaprisutvecklingen i Sverige 1988–2006
Nr 103 Skolelevers drogvanor 2006
Nr 104 CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser vinterhalvåret 2006–2007
Nr 105 Mönstrandes drogvanor 2006
Nr 106 CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser i Göteborg vinterhalvåret 2006–2007
Nr 107 Drogutvecklingen i Sverige 2007
Nr 108 Skolelevers drogvanor 2007
Nr 109 Kokain – ett uppmärksammat problem
Nr 110 CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser sommarhalvåret 2007
Nr 111 CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser vinterhalvåret 2007–2008
Nr 112 Narkotikaprisutvecklingen i Sverige 1988–2007
Nr 113 Drogutvecklingen i Sverige 2008
Nr 114 Skolelevers drogvanor 2008
Nr 115 CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser första halvåret 2008
Nr 116 CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser andra halvåret 2008
Nr 117 Drogutvecklingen i Sverige 2009
Nr 118 Skolelevers drogvanor 2009
Nr 119 CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser första halvåret 2009
Nr 120 CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser andra halvåret 2009
Nr 121 Narkotikatillgängligheten i Sverige 1988–2009
Nr 122 Hälsa bland folkhögskoleelever

För information om rapport 1–71, se www.can.se

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN, har till uppgift att sprida information om alkohol, narkotika och andra droger till alla som arbetar inom drog-området. Det gör vi genom att samla in och bearbeta fakta som vi sedan sprider via olika publikationer, kurser, konferenser och webbplatser samt via vårt bibliotek.

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning
Box 70412, 107 25 Stockholm, Klara Norra Kyrkogata 34
Tel 08-412 46 00, Fax 08-10 46 41, www.can.se